

ENERGOPROJEKT OPREMA A.D., BEOGRAD
GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2012. GODINU

Bcograd, April 2013. godine

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS" broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu obavljanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih javnih društava ("Službeni glasnik RS" broj 14/2012), **Energoprojekt Oprema a.d. iz Beograda, MB: 07073186** objavljuje:

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2012. GODINU

SADRŽAJ

- I. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA IZVEŠTAJEM REVIZORA**
 - I.1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2012. GODINU
 - I.2. IZVEŠTAJ REVIZORA (u celini)

- II. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA**

- III. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA**

- IV. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA * (Napomena)**

- V. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA * (Napomena)**

I. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA IZVEŠTAJEM REVIZORA

I.1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2012. GODINU

- Bilans stanja
- Bilans uspeha
- Izveštaj o tokovima gotovine
- Izveštaj o promenama na kapitalu
- Statistički aneks
- Napomene uz finansijske izveštaje

Popunjava pravno lice - preduzetnik	
07073186 Maticni broj	100001492 PIB
Popunjava Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26 Vrsta posla

Naziv: ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište: BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS STANJA

7005014528870

na dan 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Znos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		422908	307719
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		1487	1487
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		287740	278539
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		287740	278539
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		133681	27689
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		9659	14826
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		124022	12863
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		2394183	2549641
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013		482602	996482
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		1911561	1553159
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		1269438	1221829
223	2. Potrazivanja za visu placen porez na dobitak	017		0	3201
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018		411	2411
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		512759	280688

Grupa računa račun	POZICIJA	AOP	Napomena bilj	Zin b s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020		128953	45030
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		2817071	2857356
29	D. GUBITAK IZNAO VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		2817071	2857356
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		2874327	2427773
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+106+107+108+109+110)	101		742813	677345
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		156372	158839
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		29939	29939
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		75793	74742
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106			
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107		2079	2184
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		482788	416008
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		2087110	2175700
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		18706	18286
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		208149	0
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115		208149	0
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		1840261	2157423
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		1642916	1991801
45 i 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120		62596	30320
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121		127125	135302
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		7624	0

- u hiljadama dinara

Grupa računa račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	B r o j	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	2	3	4	5	6
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123		7142	4302
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		2817071	2857356
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		2674327	2427773

U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lica odgovorno za sastavljanje
financijskog izveštaja.

Zakoniki zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i proizvođačke ("Službeni glasnik RS", br. 114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07073186 Matični broj	100001492 PIB
Sifra delatnosti	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3 Vrsta posla	19 20 21 22 23 24 25 26

Naziv: ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište: BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS USPEHA

7005014526686

u period 01.01.2012 do 31.12.2012

- u hiljadama dinara

Grupa račun račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		7671619	2805205
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		7671619	2805205
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrednosti zalihâ učinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zalihâ učinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206			
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		7558159	2728354
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208		16900	16233
51	2. Troškovi materijala	209		3390287	1307067
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210		451258	400418
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		16505	14601
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		3681149	990036
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		115460	76851
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		222856	84582
68	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		141349	68937
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		19810	46370
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		11983	7573
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		204794	133293
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

- u hiljadama dinara

Grupa računa račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
				5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		204794	133293
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		20447	12680
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		2840	0
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227		0	174
723	D. Isplaćena lična primanja poslodavcu	228			
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229			
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 226+ 226- 227 + 228)	230		181507	120787
	A...A. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenje (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
financijskog izvještaja

[Handwritten signature]

Zakonski zastupnik

[Handwritten signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/05, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Matični broj		100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrata pošte	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv: ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište: BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005014526693

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

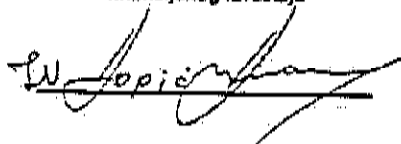
POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	8313957	2982499
1. Prodaja i primljeni avansi	302	8248371	2025005
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	38501	29698
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	27085	23795
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	7988580	3285737
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	7343062	2680427
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	457877	465117
3. Plaćene kamate	308	591	1481
4. Porez na dobitak	309	13301	15882
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	173749	113830
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	325377	0
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	0	303238
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	4522	14753
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	2000	13251
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	1443	752
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	1079	750
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317		
5. Primljene dividende	318		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	43046	17057
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	36333	17057
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	6713	0
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	323		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	324	38524	2304

- u hiljadama dinara

POZICIJA	ADP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
	3	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	51068	55071
1. Uvećanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	328	51068	55071
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	113498	48986
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplaceno dividende	333	113498	48986
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	0	6085
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	62430	0
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	8369547	3052323
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	8145124	3351780
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	224423	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	0	299457
Ä...Ä. GOTOVINA NA POČETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	280688	583118
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	13068	4316
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	5420	7289
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	512759	280688

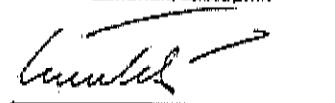
U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

07073186 Maticni broj		Popunjava pravno lice - preduzetnik		100001492 PIB	
		Sifra delatnosti			
Popunjavs. Agencija za privredne registre					
750 1 2 3		19		20 21 22 23 24 25 26	
Vrata posla					

Naziv : ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005014526716

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	O. P. I. S.	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 308)		Ostali kapital (racun 309)		Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)	
			Z	3	4	5				
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine	401	144131	414	14708	427		440		
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	402		415		428		441		
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442		
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine (red.br. 1+2-3)	404	144131	417	14708	430		443		
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	405		418		431		444		
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445		
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine (red.br. 4+5-6)	407	144131	420	14708	433		446		
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	408		421		434		447		
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	409		422		435		448		
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine (red.br. 7+8-9)	410	144131	423	14708	436		449		
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	411		424		437		450		
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	412		425	2467	438		451		
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine (red.br. 10+11-12)	413	144131	426	12241	439		452		

- u hiljadama dinara

Red. br.	O P I S	AOP	Rezerve (racun 321-322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330-331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
		5					8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	21112	466	69001	479		492	6227
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	21112	469	69001	482		495	6227
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	457	8827	470	7761	483		496	588
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471	2020	484		497	4631
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	29939	472	74742	485		498	2184
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanja	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	29939	475	74742	488		501	2184
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	463		476	1051	489		502	457
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	464		477		490		503	562
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	29939	478	75793	491		504	2079

- u hiljadama dinara

Red. br.	O P I S	AOB	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	AOB	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOB	Ukupljeno sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOB	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12)
			10	11			12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	353004	518		531		544	595728
2	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	353004	521		534		547	595729
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	509	122806	522		535		548	138806
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	59801	523		536		549	57190
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	416009	524		537		550	677345
8	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	416009	527		540		553	677345
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	515	181507	528		541		554	182101
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	516	114728	529		542		555	116633
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11+12)	517	482786	530		543		556	742813

Red. br.	O.P.(S)	AOP	Gubitak iznad vlasno kapitala (grupa 29)
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	558	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	564	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonakl zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/08, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12).

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07073186 Maticni broj	100001492 PIB
Sifra delatnosti	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3 Vrsta posla	19 20 21 22 23 24 25 26

Naziv: ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište: BEOGRAD, Bulvar Mihaila Pupina 12

STATISTICKI ANEKS

7005014528709

za 2012. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	3	3
3. Oznaka za vlasništvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	222	212

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	1487	0	1487
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607		XXXXXXXXXXXX	
	1.3. Smanjenja u toku godine	608		XXXXXXXXXXXX	
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	1487	0	1487
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	409161	130622	278539
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	30790	XXXXXXXXXXXX	30790
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	7274	XXXXXXXXXXXX	21580
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	432677	144937	287740

III STRUKTURA ZALIHA

- Iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
10	1. Zaliha materijala	616	75072	153012
11	2. Nedovršena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618	397	397
13	4. Roba	619	0	376
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	407133	842097
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	482602	996482

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- Iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
300	1. Akcijski kapital	623	144131	144131
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	12241	14708
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	156372	158839

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- Iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	351540	351540
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	144131	144131
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritsetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritsetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA - nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	144131	144131

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaja (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	1232853	1192028
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	1642916	1991801
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stela (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	937805	253124
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	8334763	2997775
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	250536	214887
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	38900	33557
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	55181	50072
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknada po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	991854	325712
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	13484808	7098956

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
513	1. Troskovi goriva i energije	651	17191	16452
520	2. Troskovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	344616	298311
521	3. Troskovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	55181	49960
522, 523, 524 i 525	4. Troskovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	8686	11911
526	5. Troskovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	2339	2978
529	6. Ostali licni rashodi i naknada	656	40436	37258
53	7. Troskovi proizvodnih usluga	657	3383679	769735
533, deo 540 i deo 525	8. Troskovi zakupnina	658	29857	5182
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troskovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troskovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troskovi amortizacije	661	13408	14276
552	12. Troskovi premija osiguranja	662	15628	17731
553	13. Troskovi platnog prometa	663	38215	29868

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	1722	1328
555	15. Troškovi poreza	665	2732	2953
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667		
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	14787	1481
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	870		
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 870)	671	3968477	1259425

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od promija, subvencija, dotacija, regres, kompenzacija i povraćaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	23124	25547
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po računima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678		
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	0	3828
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	23124	29375

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godišnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godišnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Državna dodeljivanja za premije, regres i pokrivenje tekućih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

U _____ dana 21.2. 2013. godine

 Lica odgovorno za sastavljanje
 finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadrüge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2012. GODINU**

Beograd, 2013. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	6
3. VLASNIČKA STRUKTURA	6
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	6
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	9
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA.....	10
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	11
7.1. Procenjivanje.....	12
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	13
7.3. Prihodi	14
7.4. Rashodi.....	15
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	15
7.6. Porez na dobitak.....	16
7.7. Nematerijalna ulaganja.....	17
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	19
7.9. Finansijski lizing	20
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	21
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	22
7.12. Investicione nekretnine.....	23
7.13. Zalihe	24
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	26

7.15. Finansijski instrumenti	26
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	29
7.17. Kratkoročna potraživanja	30
7.18. Finansijski plasmani	31
7.19. Obaveze.....	32
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	32
7.21. Naknade zaposlenima.....	34
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE	
FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	36
8.1. Kreditni rizik	37
8.2. Tržišni rizik	39
8.3. Rizik likvidnosti	43
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	44
9. BILANS USPEHA	46
9.1. Prihodi od prodaje	46
9.2. Nabavna vrednost prodane robe	47
9.3. Troškovi materijala	47
9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	47
9.5. Troškovi amortizacije	48
9.6. Troškovi rezervisanja	49
9.7. Troškovi proizvodnih usluga.....	50
9.8. Nematerijalni troškovi.....	50
9.9. Finansijski prihodi.....	52
9.10. Finansijski rashodi.....	53
9.11. Ostali prihodi.....	54
9.12. Ostali rashodi.....	55
9.13. Dobitak pre oporezivanja	56
9.14. Porez na dobitak i neto dobitak	57
9.15. Neto dobitak po akciji	58
10. BILANS STANJA	58
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	58
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	59
10.3. Dugoročni finansijski plasmani	60
10.4. Zalihe i dati avansi	61
10.5. Kratkoročna potraživanja	61

10.6. Kratkoročni finansijski plasmani.....	63
10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	63
10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	64
10.9. Promene na kapitalu	66
10.10. Osnovni kapital	67
10.11. Rezerve.....	67
10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	67
10.13. Neraspoređeni dobitak.....	68
10.14. Dugoročna rezervisanja.....	68
10.15. Ostale dugoročne obaveze	72
10.16. Obaveze iz poslovanja.....	72
10.17. Ostale kratkoročne obaveze.....	73
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	74
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	74
10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	75
10.21. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	78
11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA.....	79
12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	79
13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	81
14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	84

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Bcograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073186
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4399
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001492

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

ENERGOPROJEKT OPREMA je akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre B.D. 8041/2005 od 18.04.2005 godine. Društvo je osnovano 1990 godine. Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Energoprojekt Holding a.d.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je izvođenje radova i inženjering u opremanju objekata Preciznije, osnovna delatnost Društva se odnosi na opremanje tehnoloskom,masinskom i elektro opremom i ostale gradjevinske specijalizovane radove.

Društvo je matično društvo koje sa 1 zavisnim društvom i i pridruženim društvom čini **grupaciju**:

- ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI
- ENERGNIGERLIJA ltd, Nigerija

Procenat vlasništva Društva u navedenom zavisnom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI</i>	<i>100% vlasništva</i>

Procenat vlasništva Društva u navedenom pridruženom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica</i>	
<i>ENERGNIGERLIJA LTD NIGERLIJA</i>	<i>40% vlasništva</i>

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **veliko pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakog meseca, iznosio:

- 2012. godine 222 radnika i
- 2011. godine: 212 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane odbora Direktora Društva dana 25.02.2013. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2012. godini sačinjavala su sledeća lica:

- Pavle Tomašević - Direktor
- Dušan Đapić - Pomoćnik direktora za finansije, računovodstvo
- Predrag Aleksić - Pomoćnik direktora za razvoj i marketing
- Branko Marković - Pomoćnik direktora za realizaciju projekata
- Ljiljana Rosić - Pomoćnik direktora za ugovaranje i kontrolu

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** («Službeni glasnik RS» broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje

poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/11, 119/12),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007, 93/12),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010, 101/12, 118/12);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011, 101/12),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/13),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznctu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupaju od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je usvojen 7. februara 2013. godine od

strane odbora direktora Društva sa početkom primene istih na finansijske izveštaje za 2012. godinu. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2012. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzctnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, приходima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaž se razlog promene,

a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjnja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo suština iznad forme podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika. Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovala isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo pojedinačnog procenjivanja podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz

neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(c) period(c) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljivanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. **Preciznije, za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvenih, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom

procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva preccnjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2012.</i>	<i>31.12.2011.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	113.7183	104.6409
1 USD	86.1763	80.8662
1 GBP	139.1901	124.6022
1 CHF	94.1922	85.9121

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učesće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa.* Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru poslovnih rashoda iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju namcravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za **sva odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjjenje će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjenje će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospelc otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe *iz istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe *iz razvoja (ili iz faze razvoja internog projekta)* uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Vrednovanje naknadnih izdataka u nekretnine, postrojenja i opremu vrši se kada se:

- radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava,
- povećava kapacitet,
- unapređuje sredstvo čime se poboljšava kvalitet proizvoda ili
- smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja.

Troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo; ne povećavaju vrednost sredstva već predstavljaju rashod perioda.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se iskazuju i priznaju na posebnom računu, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi vezane za to sredstvo priliti u Društvo. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se vrši na osnovu procenjenog veka

korišćenja tih sredstava, koji može biti jednak ili kraći od perioda trajanja ugovora o zakupu.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su, prema MSFI 5, klasifikovana kao sredstva namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva i procenjuju po nižoj vrednosti između knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obaveznu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alokira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Amortizacija sredstva pribavljenog putem finansijskog lizinga vrši se u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja su u vlasništvu Društva. Ako nije sasvim jasno da li će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga

do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i veka trajanja.

U slučaju poslovnog (operativnog) lizinga, plaćanja lizinga se priznaju kao rashod. Generalno, za sredstva pribavljena putem poslovnog lizinga se priznavanje rashoda vrši po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva je vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Pri utvrđivanju korisnog veka trajanja sredstva, tj vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljanja i održavanja i sl.
- tehnička i komercijalna zastarelost,
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovladajuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstva se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo iskniži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, investiciona nekretnina ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadiivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili

- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) odmeravaju po:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom ponderisane prosečne cene.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju

prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa

gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmenc finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu

kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kreditni (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri početnom odmeravanju finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalencata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo

kratkim rokom dospuća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti)

potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspeo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspcha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnjanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduć poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza procene na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezcrvisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi

obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „hedžinga“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika: deveznom riziku i riziku likvidnosti.**

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kupci u zemlji i povezana pravna lica</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	35.779	-
Kupci – ostala povezana pravna lica	72.575	67.327
Ministarstvo zdravlja	88.150	44.440
Termoelektrane i kopovi Kostolac	-	236.929
Instalacije Inabensa	16.392	64.976
Energomontaža AB	40.491	45.139
ABB AB	-	45.695
JP Elektroprivreda Srbije	1.558	-
Klinički centar Srbije	43.028	40.290
Minel Kotlogradnja	4.416	-
Monterra	4.682	4.308
TE Nikola Tesla	4.324	29.918
SNC-Lavalin internacional INC	235.946	166.208
JKP Beogradske elektrane	-	66.457
Internacional projekt services ltd	126.963	39.842
Ostali	26.004	30.273
Svega	700.308	881.803
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Energonigerija	511.469	253.300

Energoprojekt Oprema a.d.

Julius (Bilfinger) Berger	21.076	56.925
Svega	532.545	310.225
<i>Druga potraživanja i potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Potraživanja iz specifični poslova	28.894	25.866
Druga potraživanja	7.691	7.136
Svega	36.585	33.002
UKUPNO	1.269.438	1.225.030

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjene vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Tekuća	1.097.483	527.270
0 - 30 dana od dospeća	29.237	45.139
30 - 60 dana od dospeća	-	72.790
60 - 90 dana od dospeća	1.153	69.669
preko 90 dana od dospeća	141.565	477.160
UKUPNO	1.269.438	1.192.028

Dospeće potraživanja od kupaca u iznosu od 1.269.438 hiljada dinara definisana su ugovorom sa investitorom.

Društvo nema potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjene vrednosti.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih

instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursava stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno cvrom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kursava značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u hiljadama EUR</i>		<i>Obaveze u hiljadama EUR</i>	
<i>2012.</i>	<i>2011.</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
14.591	5.317	12.578	2.100

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevodenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena USD) analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Energoprojekt Oprema a.d.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	22.892	33.663

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati na sledeći način:
 (Devizna sredstva u EUR - Devizne obaveze u EUR) x 10% x Srednji kurs EUR na datum bilansa stanja.

Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.251	6.642
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	209.137	140.320
Minel kotlogradnja	25.430	11.388
Goša montaža	41.660	4.186
Energomontaža	27.654	25.012
Via Ocel	10.489	4.032
ABS Minel Elektrooprema	14.139	8.750
NB Čelik	5.490	-
LS Kranovi doo	5.525	-
Feromont inženjering	37.779	9.800
Viessmann	7.492	20.914
Zlatko Jovanović	4.256	8.081
ABS Minel elektrogradnja	1.276	8.959
Izoprogres ad	-	26.861
Siemens	8.172	8.856
Isoplus doo	-	13.721

Energoprojekt Oprema a.d.

Ostali	30.762	67.337
Svega	438.512	364.859
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Al Wagn	262.654	246.470
Elwo	46.516	60.450
Modranska Potrubni	20.299	13.258
SES TLMACE Slovačka	58.502	-
Balcke Durr	9.142	97.098
Sammet Dampers	15.188	-
Thermservice Gmbh	25.520	-
Thai – Scandic Steel	38.155	-
Klaus faber cabel	-	6.721
Energogigerija	61.344	4.186
Ostali	23.031	38.096
Svega	560.351	466.279
UKUPNO	998.863	831.138

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekuća	510.256	447.498
0-30 dana od dospeća	118.041	-
30 - 60 dana od dospeća	6.025	-
60 - 90 dana od dospeća	19.664	-
preko 90 dana od dospeća	344.877	383.640
UKUPNO	998.863	831.138

Obaveze prema dobavljačima definisane su ugovorom.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo **nije ovoj vrsti rizika izloženo** preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja obaveza iz poslovanja.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospjele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	1.30:1	1.18:1
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	1.04:1	0.72:1
Gotovinski ratio likvidnosti		0.27:1	0.13:1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	553.902	392.218

Rezultati ratio analize pokazuju da Društvo tokom 2012. godine ima sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Dodatno, pokazatelji likvidnosti su povoljniji za 2012. godinu u odnosu na prethodnu godinu. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da **nema indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.**

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Neto dobitak/gubitak	181.507	120.787
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	677.345	595.729
Kapital na kraju godine	742.813	677.345
Svega	710.079	636.537
Stopa prinosa na sopstveni kapital	25.56%	18.98%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2012. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, kao i da komparativnom analizom tekuće i prethodne godine može se uočiti da stopa rentabilnosti pokazuje rast.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obavcze	2.074.258	2.180.011
Ukupna sredstva	2.817.071	2.857.356
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.74:1	0.76:1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	742.813	677.345
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	233.997	22.588
Svega	976.810	699.933
Ukupna sredstva	2.817.071	2.857.356
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.35:1	0.24:1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	2.048.410	2.157.423
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	512.759	280.688
Svega	1.535.651	1.876.735
Kapital	742.813	677.345
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0.48	0.36

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	64.483	18.240
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	21.853	11.126
Svega	86.336	29.366
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od prodaje usluga	5.841.348	1.916.057
Svega	5.841.348	1.916.057
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od pružanja usluga	1.743.935	859.781
Svega	1.743.935	859.781
UKUPNO	7.671.619	2.805.205

Pregled prihoda od prodaje u zemlji i inostranstvu po najznačajnijim kupcima:

	u 000 dinara
Termoelektrane i kopovi Kostolac	4.015.448
Energonigerija ltd, Nigerija	1.686.093
SNC – Lavalin International	388.391
International Project	969.310
Ministarstvo zdravlja	295.589
JKP Beogradske elektrane	107.536
Julius Bereger	127.036
Energomontaža	41.565

Energoprojekt Oprema a.d.

TE Nikola Tesla doo, Beograd	13.526
Ostali	27.125
UKUPNO	7.671.619

9.2. Nabavna vrednost prodane robe

Nabavna vrednost prodane robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodane robe povezanom pravnom licu (Energonigerija ltd, Nigerija) i u 2012. godini je iznosila RSD 16.960 hiljada, a u 2011. godini RSD 16.233 hiljada.

9.3. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi materijala za izradu	3.370.019	1.287.384
Troškovi ostalog materijala	3.078	3.230
Troškovi goriva i energije	17.190	16.453
UKUPNO	3.390.287	1.307.067

9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi zarada		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	344.616	298.311
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	55.181	49.960
Svega	399.797	339.271
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privrem.i povremenim poslovima i sl.	8.686	11.912
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	2.339	2.978
Ostali lični rashodi i naknade	40.436	37.258
UKUPNO	451.258	400.418

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama:

	<i>u 000 dinara</i>
Prevoz	10.643
Otpremnine za raskid radnog odnosa i odlazak u penziju	12.618
Troškovi službenih putovanja	7.223
Smeštaj i ishrana radnika	3.066
Solidarna pomoć radnicima	2.011
Stipendije	2.623
Ostali lični rashodi (paketići, 8. mart i sl.)	2.252
UKUPNO	40.436

9.5. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Amortizacija nekretnina	315	2.545
Amortizacija postrojenja i opreme	13.092	11.731
UKUPNO	13.407	14.276

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti, odnosno upravne zgrade.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za RSD 2.221 hiljada.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih

sredstava koja su bila predmet Procene, bude niža za RSD 105.571 hiljada, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.6. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	3.098	325
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja		
UKUPNO	3.098	325

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2012. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremninu na kraju 2012. godine umanjene za korekciju iznosa rezervisanja za otpremninu na dan 31.12.2011. godine umanjene za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2012. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju) detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.14.

9.7. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi usluga na izradi učinaka	3.174.117	605.259
Troškovi transportnih usluga	12.591	9.359
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	15.135	13.654
Troškovi zakupnina	29.857	5.182
Troškovi sajмова	196	200
Troškovi reklame i propagande	-	14
Troškovi ostalih usluga	151.783	136.067
UKUPNO	3.383.679	769.736

Troškovi usluga na izradi učinaka se odnose na troškove podizvođača i konzorcionih partnera u ukupnom iznosu RSD 3.174.117 hiljada. Napred u tabeli dat je prikaz najznačajnijih troškova po projektima:

	u 000 dinara
TE Kostolac B Blok 2	1.704.179
RTB Bor	1.195.097
Klinički centar Niš	122.206
Toplana Novi Beograd izmenjivačka stanica	68.318
Ambasada u Nigeriji	35.298
Ostalo	49.019
UKUPNO	3.174.117

U okviru troškova transportnih usluga, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na sledeće:

Struktura troškova inesticionog i tekućeg održavanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Održavanje opreme	10.479	8.028
Održavanje zgrade	131	1.453
Održavanje vozila	4.525	4.173
UKUPNO	15.135	13.654

Troškovi zakupnina u iznosu RSD 29.857 hiljada se odnose na zakup opreme (kranovi, dizalice) na projektu RTB Bor u iznosu RSD 23.992 hiljada, zakup stanova za smeštaj radnika u zemlji (Bor, Kostolac i Niš) u iznosu RSD 4.969 hiljada i zakup skladišta i ostalog u iznosu RSD 896 hiljada.

Troškovi ostalih usluga se najvećim delom odnose na ostale proizvodne troškove projekata (montaža, servisiranje, rekonstrukcija, reparacija i sl.) u iznosu RSD 144.867 hiljada i ostale troškove registracije vozila, fotokopiranja, komunalne usluge, putarine i sl. u iznosu RSD 6.916 hiljada.

9.8. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi neproizvodnih usluga	18.099	14.300
Troškovi reprezentacije	7.326	5.883
Troškovi premija osiguranja	15.628	17.731
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	38.215	29.868
Troškovi članarina	1.722	1.328
Troškovi poreza	2.732	2.953
Ostali nematerijalni troškovi	213.748	148.235
UKUPNO	297.470	220.298

U okviru troškova neproizvodnih usluga iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, obzbeđenja, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo troškova premije osiguranja se odnosi na sledeće:

	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Osiguranje gradilišta	13.938	16.414
Osiguranje osnovnih sredstava	1.258	886
Osiguranje radnika	432	431
UKUPNO	15.628	17.731

Energoprojekt Oprema a.d.

Od ukupno iskazanih troškova platnog prometa i bankarskih usluga: na troškove platnog prometa se odnosi u 2012. godini. RSD 2.788 hiljada (u 2011. godini: RSD 1.531 hiljada), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2012. godini. 35.427 hiljada RSD (u 2011. godini: RSD 28.337 hiljada).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih i članarine inženjerskim komorama.

U okviru troškova poreza iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, komunalna taksa na firmu, fond za šume i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu, GGZ I fond za šume (u 2012. godini RSD 1.852 hiljada; u 2011. godini RSD 2.260 hiljada).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: EHK fakture EP Holdinga (2012. godine: RSD 89.391 hiljada), inženjersko tehničke usluge Energonigerije (2012. godine: RSD 76.916 hiljada), takse (administrativne, sudske i dr.), donacije (2012. godine: RSD 15.675 hiljada) , troškove iznajmljivanja ino radnika - varioci za svrhe projekta (2012. godine: RSD 18.853 hiljada), sponzorstva, troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

9.9. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000. dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	23.124	25.547
Svega	23.124	25.547
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Pozitivne kursne razlike no drugim osnovama	120.952	14.079

Energoprojekt Oprema a.d.

<i>Prihodi od efekata valutne klauzule</i>		
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa matičnim zavisnim pravnim licima	400	-
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	2.912	2.513
Prihodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	55.645	27.411
Svega	58.957	29.924
Učešća u dobitku povezanih pravnih lica	19.558	14.785
Ostali finansijski prihodi	265	247
UKUPNO	222.856	84.582

Najznačajniji dio prihoda od kamata po drugim osnovama je posledica kamata iz dužničko poverilačkih odnosa i to po osnovu oročenih sredstava kod banaka.

Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnose na pozitivne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja (realizovani negativni efekti valutne klauzule) i nerealizovane pozitivne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.10. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Rashodi od kamate po drugim osnovama	591	1.481
Svega	591	1.481
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	83.364	46.758
Svega	83.364	46.758

<i>Rashodi od efekata valutne klauzule</i>		
Rashodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	14.196	110
Rashodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	43.198	18.588
Svega	57.394	18.698
Ostali finansijski rashodi	-	-
UKUPNO	141.349	66.937

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja (realizovani negativni efekti valutne klauzule) i nerealizovane negativne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.11. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	866	180
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	88	5.624
Naplaćena otpisana potraživanja	-	13.231
Prihodi od smanjenja obaveza	780	9.290
Prihodi po osnovu revalorizacije stambenih kredita	893	38
Prihodi od ukidanja rezervisanja	-	5.013
Ostali nepomenuti prihodi	17.183	12.994
Svega	19.810	46.370
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine		
Svega	-	-

Energoprojekt Oprema a.d.

UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	19.810	46.370
Dobitak poslovanja koje se obustavlja	-	-
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	-	-
UKUPNO	19.810	46.370

Dobici od prodaje opreme su ostvareni u 2012. godini po osnovu prodaje stana u iznosu RSD 866 hiljada (prodaje vozila u iznosu RSD180 hiljada u 2011. godini).

Ostali nepomenuti prihodi se najvećim delom odnose na naknadu štete od EP Garant (RSD 8.303 hiljada), naknadu štete od EMTA Electric (RSD 5.554 hiljada) i Ugovor o poravnanju sa EP Viskogradnja (RSD 1.240 hiljada).

9.12. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	-	1.147
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala	693	
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	-	2.148

Energoprojekt Oprema a.d.

Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	-	-
UKUPNO	11.983	7.573

Rashodi po osnovu obezvređenja imovine u iznosu RSD 9.423 hiljada su objašnjeni u Napomeni 10.2. vezano za obezvređenje osnovnih sredstava i Napomeni 10.3. vezano za obezvređenje dugoročnih finansijskih plasmana.

Najznačajniji deo ostalih nepomenutih rashoda se odnosi na troškove zapošljavanja osoba sa invaliditetom i isplate štete na projektima (u 2012. godini RSD 1.867 hiljada, a u 2010. godini RSD 4.278. hiljada RSD).

9.13. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	<i>u.000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	7.671.619	2.805.205
Poslovni rashodi	(7.556.159)	(2.728.354)
Poslovni rezultat	115.460	76.851
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	222.856	84.582
Finansijski rashodi	(141.349)	(66.937)
Finansijski rezultat	81.507	17.646
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	19.810	46.370
Ostali rashodi	(11.983)	(7.573)
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	7.827	38.797
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	-	-
Rashod	-	-
Neto efekat	-	-
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	7.914.285	2.936.157
UKUPNI RASHODI	(7.709.491)	(2.802.864)
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	204.794	133.293

9.14. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	204.794	133.293
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	21.326	6.981
Kapitalni dobici/(gubici) iskazani u bilansu uspeha	(954)	(5.624)
Oporeziva dobit	225.166	131.936
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	-	3.178
Poreska osnovica	225.166	135.114
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	22.517	13.511
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	(2.070)	(831)
Obračunati porez po umanjenju	20.447	12.680
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	204.794	133.293
Poreski rashod perioda	(20.447)	(12.680)
Odloženi poreski (rashod)/prihod perioda	(2.840)	174
Neto dobitak/gubitak	181.507	120.787

Umanjenje obračunatog poreza nastaje zbog poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u tekućem periodu.

Obaveze po osnovu poreza na dobit	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Poreski rashod perioda	20.447	12.680
Uplaćene akontacije poreza na dobit	(12.823)	(15.881)
Obaveza/(Potraživanje po osnovu poreza na dobit) na dan 31. decembra 2012. godine	7.624	(3.201)

Detaljnija objašnjenja o odloženom poreskom rashodu/prihodu perioda su prezentovane u Napomeni 10.19.

9.15. Neto dobitak po akciji

Pokazatelj	2012.	2011.
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	181.507	120.787
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	516	344

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2012.)	1.487			1.487
Nove nabavke u toku godine				
Otudivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2012.)	1.487			1.487
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2012.)	-			
Amortizacija za 2012. godinu				
Otudivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2012.)	-			
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2012.	1.487			1.487
Stanje 31.12.2012.	1.487			1.487

Nematerijalna ulaganja u pripremi se odnose na dat avans povezanom licu EP Energodata za Oracle softver za business intelligence.

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					UKUPNO
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za nekretn., postr. i opremu	
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2012.)	75.058	195.748	105.884	32.471	-	409.161
Novo nabavke u toku godine				30.790		30.790
Prenos sa jednog oblika na drugi		1.953	23.203	(25.156)		-
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(3.204)	(4.070)			(7.274)
Krajnje stanje (31.12.2012.)	75.058	194.497	125.017	38.105		432.677
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2012.)		68.609	62.013			130.622
Amortizacija za 2012. godinu		315	13.092			13.407
Obezvredenje			4.445			4.445
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(160)	(3.377)			(3.537)
Krajnje stanje (31.12.2011.)		68.764	76.173			144.937
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 1.1.2012.	75.058	127.140	43.871	32.470		278.539
Krajnje stanje 31.12.2012.	75.058	125.732	48.845	38.105		287.740

U 2012. godini izvršeno je obezvređenje ulaganja u vodovodni sistem Sijerinska banja koje potiče iz ranijih godina u iznosu RSD 4.445 hiljada na teret rashoda u Bilansu uspeha, s obzirom da se ne očekuju ekonomske efekte od korišćenja pomenutog sredstva.

Društvo ima pravo korišćenja na zemljištu koje se nalazi na teritoriji opštine Medveđa, a koje se odnosi na neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište:

OPIS	POVRŠINA
8 parcela	99.23 ari
1 parcela	25.07 ari
12 parcela	123.20 ari

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica		
Eco Mec Tehnology l.l.c., Dubai (100%)	4.491	4.491
Minus: ispravka vrednosti	(4.491)	(4.491)
Svega	-	-
Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica		
Energonigerija ltd, Nigerija (40%)	9.212	9.212
Svega	9.212	13.703
Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica		
ŠKZ	143	143
Beogradsko mešovito preduzeće ad, Beograd (441 akcija)	190.258	190.258
Bačkatrans u stočaju ad, Vrbas	12.606	12.606
Minus: ispravka vrednosti	(202.864)	(202.864)
Svega	143	143
HOV namenjene prodaji		
Agrobanka ad, Beograd (22 akcije)	488	488
Poštanska štedionica ad, Beograd (14 akcija)	-	462
Privredna banka ad, Beograd (1.821 akcija)	6.268	6.268
Tigar ad, Pirot (10 akcija)	17	17
Novosadski sajam ad, Novi sad (31 akcija)	145	145
Minus: ispravka vrednosti	(6.615)	(6.400)
Svega	303	980
UKUPNO	9.658	14.826
Ostali dugoročni finansijski plasmani		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	12.718	12.863
Energonigerija – garantni depozit	42.314	-
Julius Berger – garantni depozit	2.357	-
Inabensa - garantni depozit	59.961	-
Findomestic banka ad, Beograd - namenski garantni depozit	6.673	-
Svega	124.023	12.863
UKUPNO	133.681	27.689

Promene vrednosti HOV raspoloživih za prodaju su evidentirane u okviru kapitala (Nerealizovani gubici po osnovu HOV-a) s obzirom na negativne efekte promena fer vrednosti.

U 2012. godini izvršeno je obezvređenje HOV raspoloživih za prodaju Agrobanke ad, Beograd koja je u stečaju u iznosu od RSD 488 hiljada na teret rashoda, kao i obezvređenje učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica Eco Mec Tehnology L.L.C., Dubai u iznosu RSD 4.491 hiljada s obzirom na ostvarene kumulirane gubitke i naktivnost ino kompanije poslednjih godina. Gašenje pomenute ino kompanije je u toku.

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima u iznosu RSD 12.718 hiljada su krediti odobreni zaposlenima na period od 20 godina bez kamate pri čemu se vrši revalorizacija tokom godine. Revalorizacija kredita se vrši koeficijentom rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i dopinosa koji za 2012. godinu iznosi 6,9%.

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Matcrijal	59.425	139.473
Alat i inventar	22.241	20.780
Gotovi proizvodi	397	397
Roba	-	376
Dati avansi	407.133	842.697
Minus: ispravka vrednosti (alat i inventar)	(6.594)	(7.241)
UKUPNO	482.602	996.482

10.5. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	35.779	-
Kupci – ostala povezana pravna lica	72.575	67.327
Kupci u zemlji	597.784	820.305
Kupci u inostranstvu	532.545	310.225

Energoprojekt Oprema a.d.

Minus: Ispravka vrednosti	(5.830)	(5.829)
Svega	1.232.853	1.192.028
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	28.894	25.866
Minus: Ispravka vrednosti	-	-
Svega	28.894	25.866
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	910	82
Potraživanja od zaposlenih	6.337	3.787
Potraživanja od državnih organa i organizacija	62	
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	-	3.201
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	-	66
Ostala potraživanja – Poštanska štedionica	382	-
Minus: Ispravka vrednosti	-	-
Svega	7.691	7.136
UKUPNO	1.269.438	1.225.030

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u.000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01. januara	5.830	19.502
Dodatna ispravka vrednosti	-	-
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	-	(440)
Naplaćena ispravljena potraživanja	-	(13.232)
UKUPNO	5.830	5.830

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru ostalih prihoda/rashoda u Bilansu uspeha (Napomena 9.12).

Kategorije unutar pozicije potraživanja ne sadrže obezvređena sredstva.

Informacija o neusaglašenim odnosima sa pojedinim kupcima prezentovana u Napomeni 10.20.

10.6. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Kratkoročni krediti i plasmani – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica</i>	-	-
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>	-	-
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>	410	2.411
UKUPNO	410	2.411

10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekući računi (dinarski)	8.110	14.511
Tekući računi (devizni)	27.553	2.385
Devizni akreditivi	52.247	-
Kratkoročno oročeni depoziti	424.849	263.792
UKUPNO	512.759	280.688

Dinarska novčana sredstva kod banaka	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Alpha banka ad, Beograd	1.871	6.601
Findomestic banka ad, Beograd	4.449	30
Banca Intesa ad, Beograd	682	2.269
Raiffeisen bank ad, Beograd	447	5.021
Societe Generale bank ad, Beograd	563	515
EFG Eurobank ad Beograd	21	8
Komercijalna banka ad, Beograd	1	-
Unicredit banka ad	9	1
Credy banka	1	-
Hypo Alpe Adra bank ad, Beograd	1	1
Prelazni račun	65	65
UKUPNO	8.110	14.511

Energoprojekt Oprema a.d.

Devizna novčana sredstva kod banaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Alpha banka ad, Beograd	5.857	62
Banca Intesa ad, Beograd	13.154	171
Raiffeisen bank ad, Beograd	263	842
Societe Generale bank ad, Beograd	15.326	15
EFG Eurobank ad Beograd	2.138	1.197
Komercijalna banka ad, Beograd	91	85
Unicredit banka ad	42.971	13
UKUPNO	79.800	2.385

Oročena novčana sredstva kod banaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Dinarska oročena sredstva</i>		
Raiffeisen bank ad, Beograd	13.000	-
Banca Intesa ad, Beograd	285.000	20.000
Societe Generale bank ad, Beograd	50.000	-
Svega	348.000	20.000
<i>Devizna oročena sredstva</i>		
EFG Eurobank ad Beograd	37.047	28.253
Findomestic banka ad, Beograd	-	191.471
Unicredit banka ad	39.802	-
Raiffeisen bank ad, Beograd	-	15.697
Banca Intesa ad, Beograd	-	8.371
Svega	76.849	243.792
UKUPNO	424.849	263.792

10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Porez na dodatu vrednost	10.137	-
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	20.562	25.214
Potraživanja za nefakturisani prihod	27.400	12.724
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	70.854	7.092
UKUPNO	128.953	45.030

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Potraživanja za nefakturisani prihod se delom odnosi PDV koji je obračunat na osnovu izvršenog a neoverenog prometa u novembru 2012. godine u iznosu RSD 14.676 hiljada po 30. situaciji za adaptaciju bloka 2 TE Kostolac B sa rekonstrukcijom elektrofiltera.

Ostala aktivna vremenska razgraničenja se najvećim delom odnose na projekat adaptacija TE Kostolac B i razgraničene troškove osiguranja u ukupnom iznosu RSD 70.854 hiljada.

10.9. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do vrišna kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2011. godine	144.131	14.708		29.939	74.742	(2.184)	416.009			677.345
Ispisivanja i promena računovodstvene poljike										
Korigovane početna stanje	144.131	14.708	-	29.939	74.742	(2.184)	416.009	-	-	677.345
Povećanje osnovnog kapitala										
Promena u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju						105				105
Neto dobitak tekućeg perioda							181.507			181.507
Raspodela dobiti							(114.251)			(114.251)
Smanjenje Razlika posebnog i zaključnog kursa imo zaključni		(2.467)								(2.467)
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobiti za 2011. godinu					1.051					1.051
Stanje 31.12.2012. godine	144.131	12.241	-	29.939	75.793	(2.079)	492.788	-	-	742.813

10.10. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	144.131	144.131
Ostali osnovni kapital	12.241	14.708
UKUPNO	156.372	158.839

Osnovni kapital podrazumeva 351.540 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 410.

10.11. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Emisiona premija	-	-
Zakonske rezerve	29.939	29.939
Statutarne i druge rezerve	-	-
UKUPNO	29.939	29.939

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala. Nakon 2004. godine zakonske rezerve su se formirale na osnovu odluke Skupštine akcionara Društva o raspodeli dobiti.

10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Revalorizacione rezerve	75.793	74.742
Nerealiz. dobitci od HoV raspolož za prodaju	-	-
Nerealiz. gubici od HoV raspolož za prodaju	(2.079)	(2.184)
UKUPNO	73.714	72.558

Promene na nerealizovanim dobitcima/(gubicima) od HOV raspoloživih za prodaju odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Društva, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. (Napomena 10.3.)

10.13. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01.01.	416.009	353.004
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	(477)	-
Raspodela dobitka (dividende)	(114.251)	(50.975)
Raspodela dobitka u zakonske rezerve	-	(8.827)
Ostalo	-	2.020
Dobit tekuće godine	181.507	120.787
Stanje na dan 31. decembra	482.788	416.009

Dana 20. juna 2012. godine Skupština akcionara Društva donela je odluku o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2011. godinu u iznosu RSD 114.251 hiljada.

10.14. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	-	-
Rezervisanje za naknadu i druge beneficije zaposlenih	18.706	18.286
Ostala dugoročna rezervisanja		
UKUPNO	18.706	18.286

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivian i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice "stare devizne štednje" koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog

procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoračila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takode i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen

metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.15. Ostale dugoročne obaveze

Ostale dugoročne obaveze odnose se na garantni depozit dobavljača u iznosu RSD 208.149 hiljada i to:

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Modranska Potrubni	39.369	-
Balcken Durr	26.889	-
EP Visokogradnja	22.506	-
SES – TLMACE	40.217	-
MB Čelik doo	12.618	
EL WO	19.178	
Mikom doo	7.576	
Ostali	39.796	
UKUPNO	208.149	-

10.16. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	644.053	1.160.663
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.251	6.642
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	209.137	140.320
Dobavljači u zemlji	220.124	217.897
Dobavljači u inostranstvu	560.351	466.279
Ostale obaveze iz poslovanja	-	-
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
UKUPNO	1.642.916	1.991.801

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja je definisana ugovorom.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od RSD 944.697 hiljada su izražene u stranoj valuti (obaveze prema ino dobavljačima i domaćim dobavljačima po osnovu valutne klauzule), uglavnom u eurima.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.17. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	57.478	26.773
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	1.843	1.134
Obaveze prema zaposlenima	837	
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	143	267
Ostale obaveze	2.295	2.146
UKUPNO	62.596	30.320

Obaveze po osnovu zarada i ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto zarada, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obračunate poreze i doprinose na ino platc.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.18. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u.000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	-	19.170
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	10	-
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	212	138
Svega	222	19.308
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Razgraničeni PDV	32.018	32.197
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	94.885	83.797
Svega	126.903	
UKUPNO	127.125	135.302

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u izdatim fakturama koje se odnose na tu godinu, a obaveza za PDV nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su izlazne fakture ispostavljene nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Ostala pasivna vremenska razgraničenja se odnosi najvećim delom na naplaćene garancije za Elwo u iznosu RSD 91.066 hiljada (2011. godine: RSD 83.797 hiljada).

10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Odložena poreska sredstva	-	-
Odložene poreske obaveze	7.142	4.302
Neto poreska sredstva/obaveze	7.142	4.302

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	4.302	4.601
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	7.142	4.302
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI/ (RASHODI) PERIODA	(2.840)	174

Odloženi poreski prihod perioda je priznat u korist rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno smanjenje stanja odloženih poreskih obaveza.

Odložene poreske obaveze, su iznosi poreza na dobit, plativi (koja će se platiti) u budućim periodima, u odnosu na oporezive privremene razlike.

10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine. Navedena potraživanja

uključuju pored potraživanja od kupaca i garantne depozite iskazane na poziciji Ostali dugoročni finansijski plasmani. (Napomena 10.3)

Od ukupno 46 *domaćih kupaca*, koji na dan 31.12.2012. godine imaju saldo RSD 696.905 hiljada, poslato je IOS-a kupcima u iznosu od RSD 635.295 hiljada, od čega je usaglašeno RSD 617.927 hiljada, a neusaglašeno je RSD 8.752 hiljada. Kupci kojima su poslati IOS-i a koji nisu odgovorili iznose RSD 8.616 hiljada, što je i prikazano u tabeli dolje. Izvodi otvorenih stavki nisu slati po osnovu tuženih, sumnjivih i spornih potraživanja, i za domaće kupce iznose RSD 61.610 hiljada.

Od ukupno 2 *inostrana kupca* kojima su poslati IOS-i, i koji na dan 31.12.2012. godine imaju saldo RSD 646.409 hiljada, usaglašeno je RSD 645.519 hiljada, a neusaglašeno je RSD 890 hiljada.

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od domaćih i inostranih kupaca koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki.

<i>Kupci koji nisu odgovorili na poslate izvode otvorenih stavki</i>	<i>u 000 dinara</i>
<i>Domaći Kupci</i>	
Termoelektro enel ad	835
Monterra	4.682
JP Elektroprivreda Srbije	1.558
Kolubara Metal	1.541
Svega	8.616
<i>Inostrani kupci</i>	
Svega	-
UKUPNO	8.616

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od domaćih i inostranih kupaca koji su osporili iznos iz poslatih Izvoda otvorenih stavki.

<i>Kupci koji su osporili iznos iz poslatih Izvoda otvorenih stavki</i>	<i>u 000 dinara</i>
<i>Domaći Kupci</i>	
Instalacioncs Inabensa	5.740
ATB FOD doo	188

Energoprojekt Oprema a.d.

Mikom doo	143
EP Visokogradnja	2.681
Svega	8.752
<i>Inostrani kupci</i>	
Energonigerija	779
Julius Berger	111
Svega	890
UKUPNO	9.642

I pored osporavanja iznosa od strane kupaca, Društvo nije u svojim poslovnim knjigama umanjilo vrednost potraživanja, jer je stav stručnih službi da su iskazani iznosi potraživanja realni.

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim dobavljačima sa stanjem sa stanjem na dan 31.12.2012. godine. Obaveze prema dobavljačima uključuju pored obaveza prema dobavljačima i garantne depozite iskazane na poziciji Ostale dugoročne obaveze. (Napomena 10.15)

Od ukupno 166 *domaćih dobavljača*, koji na dan 31.12.2012. godine imaju saldo RSD 482.155 hiljada, poslato je IOS-a u iznosu od RSD 474.897 hiljada, od čega je usaglašeno RSD 435.760 hiljada, a neusaglašeno je RSD 923 hiljada. Domaći dobavljači koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki iznose RSD 38.214 hiljada. Izvodi otvorenih stavki koji nisu slati domaćim dobavljačima iznose RSD 7.258 RSD hiljada.

Od ukupno 28 *inostranih dobavljača* koji na dan 31.12.2012. godine imaju saldo RSD 724.858 hiljada, poslato je IOS-a u iznosu od RSD 390.011 hiljada, od čega je usaglašeno RSD 359.150 hiljada, a neusaglašeno je RSD 3 hiljade. Ino dobavljači koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki iznose RSD 30.864 hiljada. Izvodi otvorenih stavki nisu slati u iznosu RSD 334.847 hiljada.

Struktura najznačajnijih osporenih iznosa je prikazana u narednoj tabeli.

<i>Dobavljači koji su poslali Izvod otvorenih stavki</i>	<i>Osporen iznos u 000 dinara</i>
<i>Domaći dobavljači</i>	
<i>Izvod otvorenih stavki poslat 31.12.2012. godine</i>	
Jug doo Požarevac	390

Energoprojekt Oprema a.d.

Grampex	(37)
Magrem export import	(2)
EP Visokogradnja	576
EP Garant	(4)
Svega	923
Inostrani dobavljači	
<i>Izvod otvorenih stavki poslat 31.12.2012. godine</i>	
SES Slovačka	(3)
Svega	(3)
UKUPNO	920

Najveći inodobavljači kojima nije poslat IOS odnosi se na inodobaljača Al Wagen, Irak kojem nije moguće poslati IOS i iznosi RSD 262.655 hiljada, dok se Elwo fabrika cektro filtera, Poljska nalazi u stečaju i iznosi RSD 65.693 hiljada. Ino dobavljač koji nije odgovorio na poslat IOS je Therm Service, Nemačka i iznosi RSD 30.863 hiljada.

10.21. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadrugc, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansne pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri	-	-
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači		
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo		
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari		
Primljene garancije		
Svega		
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		

Energoprojekt Oprema a.d.

Date garancije - dinarski deo	88.429	159.566
Date garancije - devizni deo	1.935.918	1.940.567
Data jemstva –	321.174	
Data jemstva – Fond za razvoj RS	326.269	325.231
Svega	2.671.791	2.425.364
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva	2.536	2.409
Svega	2.536	2.409
UKUPNO	2.674.327	2.423.773

Pregled datih garancija po bankama:

	<i>u 000 dinara</i>
<i>Dinarske garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	27.788
Raiffeisen bank (Inabensa)	59.641
Svega	88.429
<i>Devizne garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	19.561
Raiffeisen bank (JKP Beogradske elektrane)	77.920
Euro bank EFG ad (Julius Berger)	214.382
Societe Generale bank (International Project Sevices)	265.685
Unicredit bank ad (ino isporučioci)	638.119
Findomestic banka (SNC Lavalin Inc)	720.252
Svega	1.935.919
Stanje na dan 31. decembra	2.024.348

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

Neprimenljivo

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje

Energoprojekt Oprema a.d.

aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta zavisnih društva, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi</i>		
EP Holding	64.483	
EP Visokogradnja	4.221	1.825
EP Energodata	1.125	-
EP Industrija	687	-
EP Niskogradnja	345	-
EP Garant	490	488
EP Entel	548	201
EP Hidroinženjering	345	-
Svega	72.244	2.514
<i>Rashodi</i>		
EP Holding	89.391	
EP Niskogradnja	12	71
EP Visokogradnja	890.151	103.484
EP Energodata	8.936	6.368
EP Entel	195.430	67.814
EP Industrija	47.221	18.688
EP Garant	14.794	16.415
Svega	1.245.935	212.840

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja i dati avansi</i>		
EP Holding	35.779	
EP Niskogradnja	140	140
EP Visokogradnja	147.310	188.861
EP Industrija	1.520	242
EP Energodata	487	-
EP Entel	-	30.858
Svega	185.236	220.101

Energoprojekt Oprema a.d.

<i>Obaveze i primljeni avansi</i>		
EP Holding	108.075	
EP Niskogradnja	777	783
EP Visokogradnja	199.235	127.629
EP Industrija	2.438	22.052
EP Energodata	306	1.026
EP Garant	424	4.473
EP Entel	132	170
Svega	311.387	156.133

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova. Potencijalna obaveza po osnovu sudskih sporova se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2012. godine, su uključene: vrednosti zateznih kamata i drugih troškova (na primer, procenjeni sudski troškovi) koji mogu nastati u slučaju sudskih odluka koje ne bi bile u korist Društva (ako iskazana vrednost obuhvata samo glavnicu spora, to je potrebno obelodaniti).

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	7		7
Pravno lice	3		3
UKUPNO	10		10
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice			14.300,33
Pravno lice			107.955,78
UKUPNO			122.256,11
			2.250.188,60 USD

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
Marinković Staniša	Naknada štete	304,10
Stojanović Čedomir	Naknada štete	261,00
Ristić Čedomir	Naknada štete	63,37
Stanojević Milorad	Naknada štete	121,75
Mihajlović Branka	Naknada štete	306,68
Ilić Milan/Nenad Babić	Naknada štete	12.500,00
Tekić Siniša	Radni spor-isplata zarade	743,43
Zastava Automobili	Ispunjenje ugovora	15.955,78
GP Rad u stečaju	Dug. Irak	2.250.188,60 USD
Vodovod Leskovac	Raskid ugovora	92.000,00
UKUPNO		122.256,11 2.250.188,60 USD

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana.

Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjenjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

Energoprojekt Oprema a.d.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Pravno lice	8		8
Fizičko lice	1		1
UKUPNO	9		9
<i>u 000 dinara</i>			
Pravno lice			464.947,75 1.815.520,48 Eur
Fizičko lice			64,60
UKUPNO			465.012,35 1.815.520,48 Eur

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Klinički centar Srbije /Republika Srbija-Ministrastvo zdravlja	Naknada štete na ime troškova zbog produžetka izvođenja radova	1.559.976,35 Eur
Klinički centar Srbije	Naplata po overcnim situacijama	255.544,13 Eur
Vodovod Leskovac	Protivtužba, naknada štete	150.000
LIMES (Beogradska arcna)	Naknada štete	4.818,71
DGP „Zlatibor“	Isplata radova	42.000,00
Graditelj Leskovac u stečaju	Radovi po ugovoru	71.129,04
GP Rad – u stečaju	Dug po osnovu ugovora	77.000,00
Opština Medveđa	Povraćaj datog	120.000,00
Nemanja Ivović	Slicanje bez osnova	64,60
UKUPNO		465.012,35 1.815.520,48 eur

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo bitnih događanja koji bi uticali na validnost finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
28.02.2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

[Handwritten signature]

Zakonski zastupnik

[Handwritten signature]

I. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA IZVEŠTAJEM REVIZORA

I.2. IZVEŠTAJ REVIZORA (u celini)

**ENERGOPROJEKT OPREMA a.d.
Beograd**

**Finansijski izveštaji za 2012. godinu
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans stanja	
Bilans uspeha	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Statistički aneks	
Napomene uz finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima privrednog društva
"Energoprojekt Oprema" a.d. Beograd**

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja privrednog društva "Energoprojekt Oprema" a.d. Beograd (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2012. godine i odgovarajući bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izveštaje. Statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2012. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima privrednog društva
"Energoprojekt Oprema" a.d. Beograd (Nastavak)

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na Napomenu 10.21. uz finansijske izveštaje gde je navedeno da date garancije, avali i druga jemstva Društva na dan 31. decembra 2012. godine iznose RSD 2,671,791 hiljadu. Društvo je greškom prikazalo date garancije više za iznos od RSD 595,890 hiljada, što nema uticaja na neto imovinu i rezultat Društva za godinu završenu 31. decembra 2012. Naše mišljenje ne sadrži rezervu po ovom pitanju.

Beograd, 18. april 2013. godine

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Igor Radmanović".

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07073186 Matični broj	100001492 PIB
Sifra delatnosti	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1.2.3	19 20 21 22 23 24 25 28
Vrsta posla	

Naziv : ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS STANJA

7005014526079

na dan 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	POZICIJA	ADP	Napomena broj	Znaci	
				tekuća godina	Prethodna godina
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		422808	307715
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		1487	1487
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		287740	278539
020, 022, 023, 028, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		287740	278539
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Biološka sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010-011)	009		130681	27889
030 do 032, 039 (deo)	1. Učesca u kapitalu	010		6659	14826
033 do 036, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		124022	12863
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+016)	012		2394163	2540641
10 do 13, 15	I. ZALIFE	013		482602	986482
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018+017+018+019+020)	015		1911561	1553159
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		1269438	1221820
223	2. Potrazivanja za višer plaćeni porez na dobitak	017		0	3201
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018		411	2411
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		512759	280689

- u hiljadama dinara

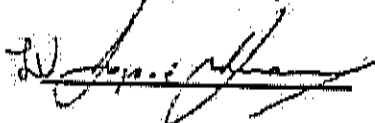
Grupa računa račun	POZICIJAMA	AOP	Naslova broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	020		128953	45030
288	V. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012+021)	022		2817071	2857356
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+033)	024		2817071	2857356
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		2874337	2427773
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+106+107+108+109+110)	101		742813	677346
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		156372	158830
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		29939	29939
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		75793	74742
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106			
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107		2079	2184
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		482788	416009
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLIENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+115)	111		2067116	2175709
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		19708	18286
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		208149	0
414, 415	1. Dugoročni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugoročne obaveze	115		208149	0
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		1840261	2157423
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koja se obustavljaju	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		1642918	1691801
45 i 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120		63596	30320
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	121		127125	135302
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		7524	0

u hiljadama dinara

Grupa računa (AOP)	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznoš	
				Tekuća godina	Prethodna godina
496	V. ODLOŽNE PORESKE OBAVEZE	123		7142	4302
	Q. UKUPNA PASIVA (101+111+123)	124		2817071	2857356
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		2674327	2427773

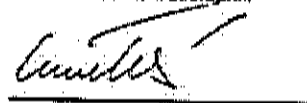
U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lica odgovorna za sastavljanje
financijskog izveštaja

Zakonikni zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca financijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 6/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12).

Popunjiva pravno lica - preduzastnik	
07073186 Maticni broj	100001497 PIB
Sifra delatnosti	
Popunjiva: Agencija za privredna registra	
750 1 2 3 Vrsta posla	19 20 21 22 23 24 25 26

Naziv: ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste: BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS USPEHA

7005014526586

u period 01.01.2012 do 31.12.2012

- u hiljadama dinara

Grupa računa račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Zn os	
				Taklica godina	Prethodna godina
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205-206)	201		7871619	2805205
80 81	1. Prihodi od prodaje	202		7871619	2805205
82	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
830	3. Povećanje vrednosti zaliha ucinaka	204			
831	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205			
84 85	5. Ostali poslovni prihodi	206			
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		7566159	2728354
50	1. Nabavna vrednost, prodata robe	208		16980	16233
51	2. Troškovi materijala	209		3390287	1307087
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		451258	400418
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		16505	14801
53 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		3681149	990836
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		115480	76851
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
86	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		222856	84502
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		141349	60937
67 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		19810	46370
57 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		11983	7573
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		204794	133293
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
89 - 89	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 89	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

u hiljadama dinara

Grupa računa račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223			
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224		204794	132293
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashodi perioda	225		20447	12580
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		2840	0
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227		0	174
723	D. Isplaćena licna primanja poslodavcu	228			
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229			
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 226+ 226- 227 + 228)	230		151507	120797
	A. A. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenje (rezerviranja) zarade po akciji	234			

U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lica odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/08, 5/07, 118/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - proizvođač

Matični broj: **07073188** Sifra delatnosti: **100001482** PIB: **100001482**

Popunjiva: Agencija za privredne registre

Vrsta posla: **750** **18** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26**

Naziv: **ENERGOPROJEKT OPREMA AD**

Sedište: **BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12**

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005014526693

u periodu od **01.01.2012. do 31.12.2012. godina**

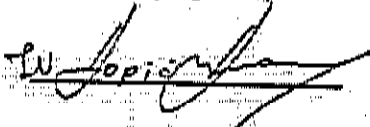
- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	IZNOS	
		Tekuća godina	Prethodna godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)			
1. Prodaja i primljeni avansi	301	8313957	2982499
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	302	8248371	2929005
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	303	38501	20699
4. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	27085	23795
II. Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)			
1. Isplata dobavljačima i doli avansi	305	7068580	3285737
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	306	7343062	2689427
3. Plaćene kamate	307	457877	465117
4. Porez na dobitak	308	591	1481
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	309	13301	15882
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	173749	113830
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	324377	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)			
1. Prodaja akcija i udela (neto priliv)	313	4522	14753
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314	2000	13251
3. Ostali finansijski plasmani (neto priliv)	315	1443	752
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316	1079	750
5. Primljene dividende	317		
II. Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)			
1. Kupovina akcija i udela (neto odliv)	318	43048	17057
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320		
3. Ostali finansijski plasmani (neto odliv)	321	36333	17057
3. Ostali finansijski plasmani (neto odliv)	322	8713	0
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	323		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	324	38524	2304

POZICIJA	AOP	Godina	
		Tekuća godina	Prethodna godina
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	51088	55071
1. Uvećanje osnovnog kapitala	325		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	328	51088	55071
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	113498	48986
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski leasing	332		
4. Isplaćene dividende	333	113498	48986
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	0	6085
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	62410	0
G. Svega prilivi gotovine (301+313+325)	336	8360547	3052323
D. Svega odlivi gotovine (305+318+329)	337	8145124	3351780
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	224423	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-338)	339	0	289457
A...A. GOTOVINA NA POČETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	280888	583118
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	13068	4318
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	5420	7289
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	512759	280888

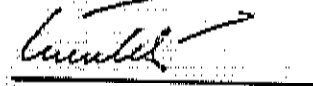
U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/08, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik

07073185 100001492
 Matični broj Sifra delatnosti PIB

Popunjiva Agencija za privredne registre

750 19 20 21 22 23 24 25 26
 Vrsta posla

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište :BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005D14526710

u periodu od - 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	O P I S	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neuplaćeni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)	
		ACP	ACP	ACP	ACP	ACP	ACP	ACP	ACP
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine	401	144131	414	14708	427		440	
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine (red.br. 1+2-3)	404	144131	417	14708	430		443	
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	405		418		431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine (red.br. 4+5-6)	407	144131	420	14708	433		446	
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine (red.br. 7+8-9)	410	144131	423	14708	436		449	
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	412		425	2467	438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine (red.br. 10+11-12)	413	144131	426	12241	439		452	

- u hiljadama dinara

Red. broj	O.P.S.	AOB	Rizicne rezerve (racun 32, 322)	AOB	Revalorizacione rezerve (racun 330, 331)	AOB	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOB	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine	453	21112	468	69001	479		492	5227
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine (red.br. 1+2-3)	456	21112	469	69001	482		495	5227
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457	8827	470	7781	483		496	598
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471	2020	484		497	4531
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine (red.br. 4+5-6)	459	29939	472	74742	485		498	2184
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		488		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine (red.br. 7+8-9)	462	29939	475	74742	488		501	2184
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	1051	489		502	457
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477		490		503	562
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine (red.br. 10+11-12)	465	29939	478	75793	491		504	2070

- u hiljadama dinara

Red. br.	OPIS	ADP	Neraporedni dobitak (grupa 32)	ADP	Gubitak do visine kapitala (grupa 38)	ADP	Ukupni ispostavljeni udeli (racin 037-237)	ADP	Ukupno (red. br. 1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12)
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine	509	353004	510		531		544	595729
2	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	506		510		532		545	
3	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine (red.br. 1+2-3)	508	353004	521		534		547	595729
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	509	122908	522		535		548	138905
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	59801	523		536		549	57180
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine (red.br. 4+5-6)	511	416009	524		537		550	677345
8	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine (red.br. 7+8-9)	514	416009	527		540		553	677345
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	515	161507	528		541		554	162101
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	516	114726	529		542		555	116633
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine (red.br. 10+11-12)	517	482788	530		543		556	742813

- u hiljadama dinara

Red. br.	OPIS	ADP	Gubitak iznad više kapitala (grupa 39)
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanja	558	
3	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenja	559	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanja	564	
9	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenja	565	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonikni zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i
producersnike ("Službeni glasnik RS", br. 14/08, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik

Matični broj: **07073186** Sifra delatnosti: PIB: **100001492**

Popunjiva Agencija za privredne registre

Vrsta posla: **750** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26**

Ime: ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište: BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

STATISTICKI ANEKS

7005014526709

za 2012. godinu

I - OPŠTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOŠNO PREDUZETNIKU

Opis	AQP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za veličnu (oznaka od 1 do 3)	602	3	3
3. Oznake za vlasništvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravni ili fizički) lica koja imaju učešće u kapitalu	604		
5. Prosečni broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	222	212

II - BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOŠKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa račun. racun	Opis	AQP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na početku godine	606	1487	0	1487
	1.2. Povećanja (nabavke) u toku godine	607		XXXXXXXXXXXX	
	1.3. Smanjenja u toku godine	608		XXXXXXXXXXXX	
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	1487	0	1487
02	2. Nekretnina, postrojenja, oprema i biološka sredstva				
	2.1. Stanje na početku godine	611	409161	130622	278539
	2.2. Povećanja (nabavke) u toku godine	612	30790	XXXXXXXXXXXX	30790
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	7274	XXXXXXXXXXXX	21589
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	432677	144937	287740

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa račun	OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
10	1. Zalihe materijala	616	75072	153012
11	2. Nedovršena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618	397	397
13	4. Roba	619	0	376
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	407133	842097
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621+613+614)	622	482602	906482

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa račun	OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
300	1. Akcijski kapital	623	144131	144131
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli društva sa ograničenom odgovornošću	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Udeli članova ortackog i komanditnog društva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Državni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadržani udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	12241	14708
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632+102)	633	156372	158839

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa račun	OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
	1. Obične akcije			
	1.1. Broj običnih akcija	634	351540	351640
deo 300	1.2. Nominalna vrednost običnih akcija - ukupno	635	144131	144131
	2. Prioritarne akcije			
	2.1. Broj prioritarne akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritarne akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA - nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	144131	144131

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

Iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa račun	D.P.I.S.	ADP	Tokuća godina	Prethodna godina
20	1. Potraživanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	1232853	1192028
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	1642918	1991801
deo 228	3. Potraživanja u istu godinu od društava za osiguranje za naknadu stole (dugovni promet bez početnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	937805	283124
43	5. Obaveze iz poslovanja (potražni promet bez početnog stanja)	643	8334763	2907776
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potražni promet bez početnog stanja)	644	250536	214887
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na larai zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	645	38900	33557
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	646	55181	50072
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primerja poslodavca (potražni promet bez početnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potražni promet bez početnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	991854	325712
	12. Kontrolni zbir (od 639 da 649)	650	13484808	7088956

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

Iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa račun	D.P.I.S.	ADP	Tokuća godina	Prethodna godina
513	1. Troškovi goriva i energije	651	17191	16452
520	2. Troškovi zarada i naknade zarada (bruto)	652	344816	298311
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	55181	49960
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknade fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	8886	11911
528	5. Troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	2339	2976
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	40436	37258
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	3383679	780736
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	29857	5182
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	13408	14276
552	12. Troškovi promija osiguranja	662	15528	17731
553	13. Troškovi platnog prometa	663	38215	29880

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa	OPIS	ADP	Tekuća godina	Prethodna godina
554	14. Troškovi članarina	564	1722	1328
555	15. Troškovi poreza	605	2732	2953
556	16. Troškovi doprinosa	606		
562	17. Rashodi kamata	667		
deo 560, deo 561 i deo 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	14787	1481
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i d.o.	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i vrske namene, za zaštitu čovokove sredine i za sportske namene	870		
	21. Kontrolni zbir (od 551 do 870)	671	3988477	1259425

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa	OPIS	ADP	Tekuća godina	Prethodna godina
60	1. Prihodi od prodaje roba	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresu, kompenzacija i povraćaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi na osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, deo 662	6. Prihodi od kamata	677	23124	25547
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po računima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678		
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	0	3828
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	23124	29375

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	ADP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Obaveze za akcizo (prema godišnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godišnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premija, regresu i pokriva tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja	685		
6. Primitjena donacija iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primitjena preduzetnika iz neto poblika (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	688		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red. br. 5 + red. br. 6 - red. br. 7)	696		

XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red. br. 5 + red. br. 6 - red. br. 7)	704		

U _____ dana 21.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonik zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnika ("Službeni glasnik RS", br.114/08, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2012. GODINU**

Beograd, 2013. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	6
3. VLASNIČKA STRUKTURA	6
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	6
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	9
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	10
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	11
7.1. Procenjivanje	12
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	13
7.3. Prihodi	14
7.4. Rashodi	15
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	15
7.6. Porez na dobitak	16
7.7. Nematerijalna ulaganja	17
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	19
7.9. Finansijski lizing	20
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	21
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	22
7.12. Investicione nekretnine	23
7.13. Zalihe	24
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	26

Energoprojekt Oprema a.d.

7.15. Finansijski instrumenti	26
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	29
7.17. Kratkoročna potraživanja	30
7.18. Finansijski plasmani	31
7.19. Obaveze.....	32
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	32
7.21. Naknade zaposlenima.....	34
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	36
8.1. Kreditni rizik	37
8.2. Tržišni rizik	39
8.3. Rizik likvidnosti	43
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	44
9. BILANS USPEHA.....	46
9.1. Prihodi od prodaje	46
9.2. Nabavna vrednost prodate robe	47
9.3. Troškovi materijala	47
9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	47
9.5. Troškovi amortizacije	48
9.6. Troškovi rezervisanja	49
9.7. Troškovi proizvodnih usluga	50
9.8. Nematerijalni troškovi.....	50
9.9. Finansijski prihodi.....	52
9.10. Finansijski rashodi.....	53
9.11. Ostali prihodi.....	54
9.12. Ostali rashodi.....	55
9.13. Dobitak pre oporezivanja	56
9.14. Porez na dobitak i neto dobitak	57
9.15. Neto dobitak	58

10.6. Kratkoročni finansijski plasmani.....	63
10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	63
10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	64
10.9. Promene na kapitalu	66
10.10. Osnovni kapital	67
10.11. Rezerve.....	67
10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	67
10.13. Neraspoređeni dobitak.....	68
10.14. Dugoročna rezervisanja.....	68
10.15. Ostale dugoročne obaveze	72
10.16. Obaveze iz poslovanja.....	72
10.17. Ostale kratkoročne obaveze.....	73
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	74
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	74
10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	75
10.21. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	78
11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA	79
12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	79
13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	81
14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	84

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Bcograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073186
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4399
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001492

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Društva su sledeće:

ENERGOPROJEKT OPREMA je akcionarsko drustvo (u daljem tekstu: Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre B.D. 8041/2005 od 18.04.2005 godinc. Društvo je osnovano 1990 godinc. Društvo posluje kao zavisno preduzece u sastavu Energoprojekt Holding a.d.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je izvodjenje radova i inzinjering u opremanju objekata Preciznije, osnovna delatnost Društva se odnosi na opremanje tehnoloskom,masinskom i clekto opremom i ostale gradjevinske specijalizovane radove.

Društvo je matično društvo koje sa 1 zavisnim društvom i i pridruženim društvom čini **grupaciju**:

- ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI
- ENERGNIGERIJA ltd, Nigerija

Procenat vlasništva Društva u navedenom zavisnom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI</i>	<i>100% vlasništva</i>

Procenat vlasništva Društva u navedenom pridruženom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica</i>	
<i>ENERGNIGERIJA LTD NIGERIJA</i>	<i>40% vlasništva</i>

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **veliko pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakog meseca, iznosio:

- 2012. godine 222 radnika i
- 2011. godine: 212 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane odbora Direktora Društva dana 25.02.2013. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2012. godini sačinjavala su sledeća lica:

- Pavle Tomašević - Direktor
- Dušan Đapić - Pomoćnik direktora za finansije, računovodstvo
- Predrag Aleksić - Pomoćnik direktora za razvoj i marketing
- Branko Marković - Pomoćnik direktora za realizaciju projekata
- Ljiljana Rosić - Pomoćnik direktora za ugovaranje i kontrolu

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje

poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/11, 119/12),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007, 93/12),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010, 101/12, 118/12);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011, 101/12),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/13),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je donio Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je usvojen 7. februara 2013. godine od

strane odbora direktora Društva sa početkom primene istih na finansijske izveštaje za 2012. godinu. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2012. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, приходima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene,

a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivanih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo suština iznad forme podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika. Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo pojedinačnog procenjivanja podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz

neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojcm(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljajnc podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojcm su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navcdene su u daljcm tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom

procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2012.</i>	<i>31.12.2011.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	113.7183	104.6409
1 USD	86.1763	80.8662
1 GBP	139.1901	124.6022
1 CHF	94.1922	85.9121

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvenic u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezerisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknativi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložna poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložna poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjnjeće Društvo može da iskoristi odložna poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporeziv dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odložno poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjnje će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknativi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložene poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Vrednovanje naknadnih izdataka u nekretnine, postrojenja i opremu vrši se kada se:

- radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava,
- povećava kapacitet,
- unapređuje sredstvo čime se poboljšava kvalitet proizvoda ili
- smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja.

Troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo; ne povećavaju vrednost sredstva već predstavljaju rashod perioda.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se iskazuju i priznaju na posebnom računu, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi vezane za to sredstvo priliti u Društvo. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se vrši na osnovu procenjenog veka

korišćenja tih sredstava, koji može biti jednak ili kraći od perioda trajanja ugovora o zakupu.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su, prema MSF1 5, klasifikovana kao sredstva namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva i procenjuju po nižoj vrednosti između knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alokira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Amortizacija sredstva pribavljenog putem finansijskog lizinga vrši se u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja su u vlasništvu Društva. Ako nije sasvim jasno da li će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga

do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i veka trajanja.

U slučaju poslovnog (operativnog) lizinga, plaćanja lizinga se priznaju kao rashod. Generalno, za sredstva pribavljena putem poslovnog lizinga se priznavanje rashoda vrši po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva je vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Pri utvrđivanju korisnog veka trajanja sredstva, tj vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljanja i održavanja i sl.
- tehnička i komercijalna zastarelost,
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otudilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otudenja i pod pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovlađujuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstva se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo iskniži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, investiciona nekretnina ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili

- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je vjerovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je vjerovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najvjerovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva; koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) odmeravaju po:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povrati od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom ponderisane prosečne cene.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju

prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji meri se (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa

gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojavnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu

kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri početnom odmeravanju finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obzvrćenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalencata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo

kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, roba i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivan dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti)

potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, shodno MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi

obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „hedžinga“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu sa *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namcrava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika: deveznom riziku i riziku likvidnosti.**

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjene vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjene vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjene vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjene vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Kupci u zemlji i povezana pravna lica</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	35.779	-
Kupci – ostala povezana pravna lica	72.575	67.327
Ministarstvo zdravlja	88.150	44.440
Termoelektrane i kopovi Kostolac	-	236.929
Instalacije Inabensa	16.392	64.976
Energomontaža AB	40.491	45.139
ABB AB	-	45.695
JP Elektroprivreda Srbije	1.558	-
Klinički centar Srbije	43.028	40.290
Minel Kotlogradnja	4.416	-
Monterra	4.682	4.308
TE Nikola Tesla	4.324	29.918
SNC-Lavalin internacional INC	235.946	166.208
JKP Beogradske elektrane	-	66.457
Internacional projekt services ltd	126.963	39.842
Ostali	26.004	30.273
Svega	700.308	881.803
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Energonigerija	511.469	253.300

Energoprojekt Oprema a.d.

Julius (Bilfinger) Berger	21.076	56.925
Svega	532.545	310.225
<i>Druga potraživanja i potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Potraživanja iz specifični poslova	28.894	25.866
Druga potraživanja	7.691	7.136
Svega	36.585	33.002
UKUPNO	1.269.438	1.225.030

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekuća	1.097.483	527.270
0 - 30 dana od dospeća	29.237	45.139
30 - 60 dana od dospeća	-	72.790
60 - 90 dana od dospeća	1.153	69.669
preko 90 dana od dospeća	141.565	477.160
UKUPNO	1.269.438	1.192.028

Dospeće potraživanja od kupaca u iznosu od 1.269.438 hiljada dinara definisana su ugovorom sa investitorom.

Društvo nema potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjenje vrednosti.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih

instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa valuta stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno cvrom.

Analiza osjetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kursa značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u hiljadama EUR</i>		<i>Obaveze u hiljadama EUR</i>	
<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
14.591	5.317	12.578	2.100

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osjetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osjetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osjetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i uskladjuje njihovo prevodjenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena USD) analiza osjetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Energoprojekt Oprema a.d.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	u 000 dinara	
	2012.	2011.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	22.892	33.663

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati na sledeći način: (Devizna sredstva u EUR - Devizne obaveze u EUR) x 10% x Srednji kurs EUR na datum bilansa stanja.

Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmiranju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.251	6.642
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	209.137	140.320
Minel kotlogradnja	25.430	11.388
Goša montaža	41.660	4.186
Energomontaža	27.654	25.012
Via Ocel	10.489	4.032
ABS Minel Elektrooprema	14.139	8.750
NB Čelik	5.490	-
LS Kranovi doo	5.525	-
Feromont inženjering	37.779	9.800
Viessmann	7.492	20.914
Zlatko Jovanović	4.256	8.081
ABS Minel elektrogradnja	1.276	8.959
Izoprogres ad	-	26.861
Siemens	8.172	8.856
Isoplus doo	-	13.721

Energoprojekt Oprema a.d.

Ostali	30.762	67.337
Svega	438.512	364.859
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Al Wagen	262.654	246.470
Elwo	46.516	60.450
Modranska Potrubni	20.299	13.258
SES TLMACE Slovačka	58.502	-
Balcke Durr	9.142	97.098
Sammet Dampers	15.188	-
Thermervice Gmbh	25.520	-
Thai – Scandic Steel	38.155	-
Klaus faber cabel	-	6.721
Energogigerija	61.344	4.186
Ostali	23.031	38.096
Svega	560.351	466.279
UKUPNO	998.863	831.138

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Tekuća	510.256	447.498
0-30 dana od dospeća	118.041	-
30 - 60 dana od dospeća	6.025	-
60 - 90 dana od dospeća	19.664	-
preko 90 dana od dospeća	344.877	383.640
UKUPNO	998.863	831.138

Obaveze prema dobavljačima definisane su ugovorom.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo **nije ovoj vrsti rizika izloženo** preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja obaveza iz poslovanja.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	1.30:1	1.18:1
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	1.04:1	0.72:1
Gotovinski ratio likvidnosti		0.27:1	0.13:1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	553.902	392.218

Rezultati racio analize pokazuju da Društvo tokom 2012. godine ima sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Dodatno, pokazatelji likvidnosti su povoljniji za 2012. godinu u odnosu na prethodnu godinu. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da **nema indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.**

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezentant **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Neto dobitak/gubitak	181.507	120.787
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	677.345	595.729
Kapital na kraju godine	742.813	677.345
Svega	710.079	636.537
Stopa prinosa na sopstveni kapital	25.56%	18.98%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2012. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, kao i da komparativnom analizom tekuće i prethodne godine može se uočiti da stopa rentabilnosti pokazuje rast.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze	2.074.258	2.180.011
Ukupna sredstva	2.817.071	2.857.356
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.74:1	0.76:1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	742.813	677.345
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	233.997	22.588
Svega	976.810	699.933
Ukupna sredstva	2.817.071	2.857.356
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.35:1	0.24:1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	2.048.410	2.157.423
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	512.759	280.688
Svega	1.535.651	1.876.735
Kapital	742.813	677.345
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0.48	0.36

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	64.483	18.240
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	21.853	11.126
Svega	86.336	29.366
Prihodi od prodaje na domaćem tržištu		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od prodaje usluga	5.841.348	1.916.057
Svega	5.841.348	1.916.057
Prihodi od prodaje na inostranom tržištu		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od pružanja usluga	1.743.935	859.781
Svega	1.743.935	859.781
UKUPNO	7.671.619	2.805.205

Pregled prihoda od prodaje u zemlji i inostranstvu po najznačajnijim kupcima:

	u 000 dinara
Termoelektrane i kopovi Kostolac	4.015.448
Energogigrija ltd, Nigerija	1.686.093
SNC – Lavalin International	388.391
International Project	969.310
Ministarstvo zdravlja	295.589
JKP Beogradske elektrane	107.536
Julius Bereger	127.036
Energomontaža	41.565

Energoprojekt Oprema a.d.

TE Nikola Tesla doo, Beograd	13.526
Ostali	27.125
UKUPNO	7.671.619

9.2. Nabavna vrednost prodane robe

Nabavna vrednost prodane robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodane robe povezanom pravnom licu (Energonigerija ltd, Nigerija) i u 2012. godini je iznosila RSD 16.960 hiljada, a u 2011. godini RSD 16.233 hiljada.

9.3. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi materijala za izradu	3.370.019	1.287.384
Troškovi ostalog materijala	3.078	3.230
Troškovi goriva i energije	17.190	16.453
UKUPNO	3.390.287	1.307.067

9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi zarada		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	344.616	298.311
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	55.181	49.960
Svega	399.797	339.271
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privrem.i povremenim poslovima i sl.	8.686	11.912
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	2.339	2.978
Ostali lični rashodi i naknade	40.436	37.258
UKUPNO	451.258	400.418

Energoprojekt Oprema a.d.

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama:

	<i>u 000 dinara</i>
Prevoz	10.643
Otpremnina za raskid radnog odnosa i odlazak u penziju	12.618
Troškovi službenih putovanja	7.223
Smeštaj i ishrana radnika	3.066
Solidarna pomoć radnicima	2.011
Stipendije	2.623
Ostali lični rashodi (paketići, 8. mart i sl.)	2.252
UKUPNO	40.436

9.5. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Amortizacija nekretnina	315	2.545
Amortizacija postrojenja i opreme	13.092	11.731
UKUPNO	13.407	14.276

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti, odnosno upravne zgrade.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godinc.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za RSD 2.221 hiljada.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih

sredstava koja su bila predmet Procene, bude niža za RSD 105.571 hiljada, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otudilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.6. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	3.098	325
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja		
UKUPNO	3.098	325

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2012. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2012. godine umanjenog za korekciju iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2011. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2012. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju) detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.14.

9.7. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi usluga na izradi učinaka	3.174.117	605.259
Troškovi transportnih usluga	12.591	9.359
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	15.135	13.654
Troškovi zakupnina	29.857	5.182
Troškovi sajmova	196	200
Troškovi reklame i propagande	-	14
Troškovi ostalih usluga	151.783	136.067
UKUPNO	3.383.679	769.736

Troškovi usluga na izradi učinaka se odnose na troškove podizvođača i konzorcionih partnera u ukupnom iznosu RSD 3.174.117 hiljada. Napred u tabeli dat je prikaz najznačajnijih troškova po projektima:

	u 000 dinara
TE Kostolac B Blok 2	1.704.179
RTB Bor	1.195.097
Klinički centar Niš	122.206
Toplana Novi Beograd izmenjivačka stanica	68.318
Ambasada u Nigeriji	35.298
Ostalo	49.019
UKUPNO	3.174.117

U okviru troškova transportnih usluga, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na sledeće:

Struktura troškova inesticionog i tekućeg održavanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Održavanje opreme	10.479	8.028
Održavanje zgrade	131	1.453
Održavanje vozila	4.525	4.173
UKUPNO	15.135	13.654

Troškovi zakupnina u iznosu RSD 29.857 hiljada se odnose na zakup opreme (kranovi, dizalice) na projektu RTB Bor u iznosu RSD 23.992 hiljada, zakup stanova za smeštaj radnika u zemlji (Bor, Kostolac i Niš) u iznosu RSD 4.969 hiljada i zakup skladišta i ostalog u iznosu RSD 896 hiljada.

Troškovi ostalih usluga se najvećim delom odnose na ostale proizvodne troškove projekata (montaža, servisiranje, rekonstrukcija, reparacija i sl.) u iznosu RSD 144.867 hiljada i ostale troškove registracije vozila, fotokopiranja, komunalne usluge, putarine i sl. u iznosu RSD 6.916 hiljada.

9.8. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi neproizvodnih usluga	18.099	14.300
Troškovi reprezentacije	7.326	5.883
Troškovi premija osiguranja	15.628	17.731
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	38.215	29.868
Troškovi članarina	1.722	1.328
Troškovi poreza	2.732	2.953
Ostali nematerijalni troškovi	213.748	148.235
UKUPNO	297.470	220.298

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, obezbeđenja, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na sledeće:

	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Osiguranje gradilišta	13.938	16.414
Osiguranje osnovnih sredstava	1.258	886
Osiguranje radnika	432	431
UKUPNO	15.628	17.731

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2012. godini. RSD 2.788 hiljada (u 2011. godini: RSD 1.531 hiljada), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2012. godini. 35.427 hiljada RSD (u 2011. godini: RSD 28.337 hiljada).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obaveznu na isplaćene plate zaposlenih i članarine inženjerskim komorama.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, komunalna taksa na firmu, fond za šume i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu, GGZ I fond za šume (u 2012. godini RSD 1.852 hiljada; u 2011. godini RSD 2.260 hiljada).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: EHK fakture EP Holdinga (2012. godine: RSD 89.391 hiljada), inženjersko tehničke usluge Energonigerije (2012. godine: RSD 76.916 hiljada), takse (administrativne, sudske i dr.), donacije (2012. godine: RSD 15.675 hiljada) , troškove iznajmljivanja ino radnika - varioci za svrhe projekta (2012. godine: RSD 18.853 hiljada), sponzorstva, troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

9.9. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi od kamata		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	23.124	25.547
Svega	23.124	25.547
Pozitivne kursne razlike		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	120.952	14.079
Svega	120.952	14.079

<i>Prihodi od efekata valutne klauzule</i>		
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa matičnim zavisnim pravnim licima	400	-
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	2.912	2.513
Prihodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	55.645	27.411
Svega	58.957	29.924
Učešća u dobitku povezanih pravnih lica	19.558	14.785
Ostali finansijski prihodi	265	247
UKUPNO	222.856	84.582

Najznačajniji dio prihoda od kamata po drugim osnovama je posledica kamata iz dužničko poverilačkih odnosa i to po osnovu oročenih sredstava kod banaka.

Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnose na pozitivne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja (realizovani negativni efekti valutne klauzule) i nerealizovane pozitivne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.10. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Rashodi od kamate po drugim osnovama	591	1.481
Svega	591	1.481
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	83.364	46.758
Svega	83.364	46.758

Energoprojekt Oprema a.d.

<i>Rashodi od efekata valutne klauzule</i>		
Rashodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	14.196	110
Rashodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	43.198	18.588
Svega	57.394	18.698
Ostali finansijski rashodi	-	-
UKUPNO	141.349	66.937

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja (realizovani negativni efekti valutne klauzule) i nerealizovane negativne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.11. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	866	180
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	88	5.624
Naplaćena otpisana potraživanja	-	13.231
Prihodi od smanjenja obaveza	780	9.290
Prihodi po osnovu revalorizacije stambenih kredita	893	38
Prihodi od ukidanja rezervisanja	-	5.013
Ostali nepomenuti prihodi	17.183	12.994
Svega	19.810	46.370
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine		
Svega	-	-

Energoprojekt Oprema a.d.

UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	19.810	46.370
Dobitak poslovanja koje se obustavlja	-	-
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	-	-
UKUPNO	19.810	46.370

Dobici od prodaje opreme su ostvareni u 2012. godini po osnovu prodaje stana u iznosu RSD 866 hiljada (prodaje vozila u iznosu RSD180 hiljada u 2011. godini).

Ostali nepomenuti prihodi se najvećim delom odnose na naknadu štete od EP Garant (RSD 8.303 hiljada), naknadu štete od EMTA Electric (RSD 5.554 hiljada) i Ugovor o poravnanju sa EP Viskogradnja (RSD 1.240 hiljada).

9.12. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	-	1.147
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala	693	
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	-	2.148
Ostali nepomenuti rashodi	1.867	4.278
Svega	2.560	7.573
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme	4.445	-
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	4.978	-
Svega	9.423	-
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	11.983	7.573
Gubitak poslovanja koje se obustavlja	-	-

Energoprojekt Oprema a.d.

Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	-	-
UKUPNO	11.983	7.573

Rashodi po osnovu obezvređenja imovine u iznosu RSD 9.423 hiljada su objašnjeni u Napomeni 10.2. vezano za obezvređenje osnovnih sredstava i Napomeni 10.3. vezano za obezvređenje dugoročnih finansijskih plasmana.

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na troškove zapošljavanja osoba sa invaliditetom i isplate štete na projektima (u 2012. godini RSD 1.867 hiljada, a u 2010. godini RSD 4.278.hiljada RSD).

9.13. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	7.671.619	2.805.205
Poslovni rashodi	(7.556.159)	(2.728.354)
Poslovni rezultat	115.460	76.851
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	222.856	84.582
Finansijski rashodi	(141.349)	(66.937)
Finansijski rezultat	81.507	17.646
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	19.810	46.370
Ostali rashodi	(11.983)	(7.573)
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	7.827	38.797
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	-	-
Rashod	-	-
Neto efekat	-	-
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	7.914.285	2.936.157
UKUPNI RASHODI	(7.709.491)	(2.802.864)
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	204.794	133.293

9.14. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	204.794	133.293
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	21.326	6.981
Kapitalni dobici/(gubici) iskazani u bilansu uspeha	(954)	(5.624)
Oporeziva dobit	225.166	131.936
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	-	3.178
Poreska osnovica	225.166	135.114
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	22.517	13.511
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	(2.070)	(831)
Obračunati porez po umanjenju	20.447	12.680
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	204.794	133.293
Poreski rashod perioda	(20.447)	(12.680)
Odloženi poreski (rashod)/prihod perioda	(2.840)	174
Neto dobitak/gubitak	181.507	120.787

Umanjenje obračunatog poreza nastaje zbog poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u tekućem periodu.

Obaveze po osnovu poreza na dobit	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Poreski rashod perioda	20.447	12.680
Uplaćne akontacije poreza na dobit	(12.823)	(15.881)
Obaveza/(Potraživanje po osnovu poreza na dobit) na dan 31. decembra 2012. godine	7.624	(3.201)

Detaljnija objašnjenja o odloženom poreskom rashodu/prihodu perioda su prezentovane u Napomeni 10.19.

9.15. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	181.507	120.787
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	516	344

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemater. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			
	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2012.)	1.487			1.487
Nove nabavke u toku godine				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2012.)	1.487			1.487
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2012.)	-			
Amortizacija za 2012. godinu				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2012.)	-			
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2012.	1.487			1.487
Stanje 31.12.2012.	1.487			1.487

Nematerijalna ulaganja u pripremi se odnose na dat avans povezanom licu EP Energodata za Oracle softver za business inteligence.

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za nekretn., postr. i opremu	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2012.)	75.058	195.748	105.884	32.471	-	409.161
Novo nabavke u toku godine				30.790		30.790
Prenos sa jednog oblika na drugi		1.953	23.203	(25.156)		-
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(3.204)	(4.070)			(7.274)
Krajnje stanje (31.12.2012.)	75.058	194.497	125.017	38.105		432.677
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2012.)		68.609	62.013			130.622
Amortizacija za 2012. godinu		315	13.092			13.407
Obezvredenje			4.445			4.445
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(160)	(3.377)			(3.537)
Krajnje stanje (31.12.2011.)		68.764	76.173			144.937
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 1.1.2012.	75.058	127.140	43.871	32.470		278.539
Krajnje stanje 31.12.2012.	75.058	125.732	48.845	38.105		287.740

U 2012. godini izvršeno je obezvređenje ulaganja u vodovodni sistem Sijerinska banja koje potiče iz ranijih godina u iznosu RSD 4.445 hiljada na teret rashoda u Bilansu uspeha, s obzirom da se ne očekuju ekonomski efekti od korišćenja pomenutog sredstva.

Društvo ima pravo korišćenja na zemljištu koje se nalazi na teritoriji opštine Medvedca, a koje se odnosi na neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište:

OPIS	POVRŠINA
8 parcela	99.23 ari
1 parcela	25.07 ari
12 parcela	123.20 ari

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica		
Eco Mep Tehnology l.l.c., Dubai (100%)	4.491	4.491
Minus: ispravka vrednosti	(4.491)	(4.491)
Svega	-	-
Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica		
Energonigerija ltd, Nigerija (40%)	9.212	9.212
Svega	9.212	13.703
Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica		
SKZ	143	143
Beogradsko mešovito preduzeće ad, Beograd (441 akcija)	190.258	190.258
Bačkatrans u stečaju ad, Vrbas	12.606	12.606
Minus: ispravka vrednosti	(202.864)	(202.864)
Svega	143	143
HOV namenjene prodaji		
Agrobanka ad, Beograd (22 akcije)	488	488
Poštanska štedionica ad, Beograd (14 akcija)	-	462
Privredna banka ad, Beograd (1.821 akcija)	6.268	6.268
Tigar ad, Pirot (10 akcija)	17	17
Novosadski sajam ad, Novi sad (31 akcija)	145	145
Minus: ispravka vrednosti	(6.615)	(6.400)
Svega	303	980
UKUPNO	9.658	14.826
Ostali dugoročni finansijski plasmani		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	12.718	12.863
Energonigerija – garantni depozit	42.314	-
Julius Berger – garantni depozit	2.357	-
Inabensa - garantni depozit	59.961	-
Findomestic banka ad, Beograd - namenski garantni depozit	6.673	-
Svega	124.023	12.863
UKUPNO	133.681	27.689

Promene vrednosti HOV raspoloživih za prodaju su evidentirane u okviru kapitala (Nerealizovani gubici po osnovu HOV-a) s obzirom na negativne efekte promena fer vrednosti.

U 2012. godini izvšeno je obezvređenje HOV raspoloživih za prodaju Agrobanke ad, Beograd koja je u stečaju u iznosu od RSD 488 hiljada na teret rashoda, kao i obezvređenje učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica Eco Mec Technology l.l.c., Dubai u iznosu RSD 4.491 hiljada s obzirom na ostvarene kumulirane gubitke i naktivnost ino kompanije poslednjih godina. Gašenje pomenute ino kompanije je u toku.

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima u iznosu RSD 12.718 hiljada su krediti odobreni zaposlenima na period od 20 godina bez kamate pri čemu se vrši revalorizacija tokom godine. Revalorizacija kredita se vrši koeficijentom rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i dopinosa koji za 2012. godinu iznosi 6,9%.

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Dati avansa	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Materijal	59.425	139.473
Alat i inventar	22.241	20.780
Gotovi proizvodi	397	397
Roba	-	376
Dati avansi	407.133	842.697
Minus: ispravka vrednosti (alat i inventar)	(6.594)	(7.241)
UKUPNO	482.602	996.482

10.5. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	35.779	-
Kupci – ostala povezana pravna lica	72.575	67.327
Kupci u zemlji	597.784	820.305
Kupci u inostranstvu	532.545	310.225

Energoprojekt Oprema a.d.

Minus: Ispravka vrednosti	(5.830)	(5.829)
Svega	1.232.853	1.192.028
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	28.894	25.866
Minus: Ispravka vrednosti	-	-
Svega	28.894	25.866
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	910	82
Potraživanja od zaposlenih	6.337	3.787
Potraživanja od državnih organa i organizacija	62	
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	-	3.201
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	-	66
Ostala potraživanja – Poštanska štedionica	382	-
Minus: Ispravka vrednosti	-	-
Svega	7.691	7.136
UKUPNO	1.269.438	1.225.030

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01. januara	5.830	19.502
Dodatna ispravka vrednosti	-	-
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	-	(440)
Naplaćena ispravljena potraživanja	-	(13.232)
UKUPNO	5.830	5.830

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru ostalih prihoda/rashoda u Bilansu uspeha (Napomena 9.12).

Kategorije unutar pozicije potraživanja ne sadrže obezvređena sredstva.

Informacija o neusaglašenim odnosima sa pojedinim kupcima prezentovana u Napomeni 10.20.

10.6. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Kratkoročni krediti i plasmani – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica</i>	-	-
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>	-	-
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>	410	2.411
UKUPNO	410	2.411

10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekući računi (dinarski)	8.110	14.511
Tekući računi (devizni)	27.553	2.385
Devizni akreditivi	52.247	-
Kratkoročno oročeni depoziti	424.849	263.792
UKUPNO	512.759	280.688

Dinarska novčana sredstva kod banaka	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Alpha banka ad, Beograd	1.871	6.601
Findomestic banka ad, Beograd	4.449	30
Banca Intesa ad, Beograd	682	2.269
Raiffeisen bank ad, Beograd	447	5.021
Societe Generale bank ad, Beograd	563	515
EFG Eurobank ad Beograd	21	8
Komercijalna banka ad, Beograd	1	-
Unicredit banka ad	9	1
Credy banka	1	-
Hypo Alpe Adra bank ad, Beograd	1	1
Prelazni račun	65	65
UKUPNO	8.110	14.511

Energoprojekt Oprema a.d.

Devizna novčana sredstva kod banaka	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Alpha banka ad, Beograd	5.857	62
Banca Intesa ad, Beograd	13.154	171
Raiffeisen bank ad, Beograd	263	842
Societe Generale bank ad, Beograd	15.326	15
EFG Eurobank ad Beograd	2.138	1.197
Komercijalna banka ad, Beograd	91	85
Unicredit banka ad	42.971	13
UKUPNO	79.800	2.385

Oročena novčana sredstva kod banaka	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Dinarska oročena sredstva</i>		
Raiffeisen bank ad, Beograd	13.000	-
Banca Intesa ad, Beograd	285.000	20.000
Societe Generale bank ad, Beograd	50.000	-
Svega	348.000	20.000
<i>Devizna oročena sredstva</i>		
EFG Eurobank ad Beograd	37.047	28.253
Findomestic banka ad, Beograd	-	191.471
Unicredit banka ad	39.802	-
Raiffeisen bank ad, Beograd	-	15.697
Banca Intesa ad, Beograd	-	8.371
Svega	76.849	243.792
UKUPNO	424.849	263.792

10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Porez na dodatu vrednost	10.137	-
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	20.562	25.214
Potraživanja za nefakturisani prihod	27.400	12.724
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	70.854	7.092
UKUPNO	128.953	45.030

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Potraživanja za nefakturisani prihod se delom odnosi PDV koji je obračunat na osnovu izvršenog a neoverenog prometa u novembru 2012. godine u iznosu RSD 14.676 hiljada po 30. situaciji za adaptaciju bloka 2 TE Kostolac B sa rekonstrukcijom elektrofiltera.

Ostala aktivna vremenska razgraničenja se najvećim delom odnose na projekat adaptacija TE Kostolac B i razgraničene troškove osiguranja u ukupnom iznosu RSD 70.854 hiljada.

10.9. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- onske rezerve	Nerealizovani dobitak/gubici HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do vistine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2011. godine	144,131	14,708		29,939	74,742	(2,184)	416,009			677,345
Izvršavka greške i promena računovodstvenog politike										
Kontrigovano početno stanje	144,131	14,708	-	29,939	74,742	(2,184)	416,009	-	-	677,345
Povećanje osnovnog kapitala										
Promene u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju						105				105
Neto dobitak tekućeg perioda							181,507			181,507
Raspodela dobiti							(114,251)			(114,251)
Smaljenje										(2,467)
Razlika prosečnog i zaključnog kursa imo zaključiti		(2,467)								
Korekcija dobitka po osnovu pauza na dobit za 2011. godina					1,051					1,051
							(477)			(477)
Stanje 31.12.2012. godine	144,131	12,241	-	29,939	75,793	(2,079)	482,758	-	-	742,853

10.10. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	144.131	144.131
Ostali osnovni kapital	12.241	14.708
UKUPNO	156.372	158.839

Osnovni kapital podrazumeva 351.540 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 410.

10.11. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Emisiona premija	-	-
Zakonske rezerve	29.939	29.939
Statutarne i druge rezerve	-	-
UKUPNO	29.939	29.939

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala. Nakon 2004. godine zakonske rezerve su se formirale na osnovu odluke Skupštine akcionara Društva o raspodeli dobiti.

10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Revalorizacione rezerve	75.793	74.742
Nerealiz. dobitci od HoV raspolož za prodaju	-	-
Nerealiz. gubici od HoV raspolož za prodaju	(2.079)	(2.184)
UKUPNO	73.714	72.558

Promene na nerealizovanim dobitcima/(gubicima) od HOV raspoloživih za prodaju odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Društva, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. (Napomena 10.3.)

10.13. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u.000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01.01.	416.009	353.004
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	(477)	-
Raspodela dobitka (dividende)	(114.251)	(50.975)
Raspodela dobitka u zakonske rezerve	-	(8.827)
Ostalo	-	2.020
Dobit tekuće godine	181.507	120.787
Stanje na dan 31. decembra	482.788	416.009

Dana 20. juna 2012. godine Skupština akcionara Društva donela je odluku o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2011. godinu u iznosu RSD 114.251 hiljada.

10.14. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u.000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	-	-
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	18.706	18.286
Ostala dugoročna rezervisanja		
UKUPNO	18.706	18.286

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospjele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzевši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivан i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice "stare devizne štednje" koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog

procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repemih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoračila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takode i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen

metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.15. Ostale dugoročne obaveze

Ostale dugoročne obaveze odnose se na garantni depozit dobavljača u iznosu RSD 208.149 hiljada i to:

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Modranska Potrubni	39.369	-
Balcken Durr	26.889	-
EP Visokogradnja	22.506	-
SES – TLMACE	40.217	-
MB Čelik doo	12.618	
ELWO	19.178	
Mikom doo	7.576	
Ostali	39.796	
UKUPNO	208.149	-

10.16. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	644.053	1.160.663
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.251	6.642
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	209.137	140.320
Dobavljači u zemlji	220.124	217.897
Dobavljači u inostranstvu	560.351	466.279
Ostale obaveze iz poslovanja	-	-
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
UKUPNO	1.642.916	1.991.801

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja je definisana ugovorom.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od RSD 944.697 hiljada su izražene u stranoj valuti (obaveze prema ino dobavljačima i domaćim dobavljačima po osnovu valutne klauzule), uglavnom u eurima.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.17. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	57.478	26.773
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	1.843	1.134
Obaveze prema zaposlenima	837	
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	143	267
Ostale obaveze	2.295	2.146
UKUPNO	62.596	30.320

Obaveze po osnovu zarada i ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto zarada, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obračunate poreze i doprinose na ino plate.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.18. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	-	19.170
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	10	-
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	212	138
Svega	222	19.308
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Razgraničeni PDV	32.018	32.197
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	94.885	83.797
Svega	126.903	
UKUPNO	127.125	135.302

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u izdatim fakturama koje se odnose na tu godinu, a obaveza za PDV nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su izlazne fakture ispostavljene nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Ostala pasivna vremenska razgraničenja se odnosi najvećim delom na naplaćene garancije za Elwo u iznosu RSD 91.066 hiljada (2011. godine: RSD 83.797 hiljada).

10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Odložena poreska sredstva	-	-
Odložene poreske obaveze	7.142	4.302
Neto poreska sredstva/obaveze	7.142	4.302

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odložnih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Stanje odložnih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	4.302	4.601
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	7.142	4.302
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI/ (RASHODI) PERIODA	(2.840)	174

Odloženi poreski prihod perioda je priznat u korist rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno smanjenje stanja odložnih poreskih obaveza.

Odložene poreske obaveze, su iznosi poreza na dobit, plativi (koja će se platiti) u budućim periodima, u odnosu na oporezive privremene razlike.

10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine. Navedena potraživanja

uključuju pored potraživanja od kupaca i garantne depozite iskazane na poziciji Ostali dugoročni finansijski plasmani. (Napomena 10.3)

Od ukupno 46 *domaćih kupaca*, koji na dan 31.12.2012. godine imaju saldo RSD 696.905 hiljada, poslato je IOS-a kupcima u iznosu od RSD 635.295 hiljada, od čega je usaglašeno RSD 617.927 hiljada, a neusaglašeno je RSD 8.752 hiljada. Kupci kojima su poslani IOS-i a koji nisu odgovorili iznose RSD 8.616 hiljada, što je i prikazano u tabeli dole. Izvodi otvorenih stavki nisu slati po osnovu tuženih, sumnjivih i spornih potraživanja, i za domaće kupce iznose RSD 61.610 hiljada.

Od ukupno 2 *inostrana kupca* kojima su poslani IOS-i, i koji na dan 31.12.2012. godine imaju saldo RSD 646.409 hiljada, usaglašeno je RSD 645.519 hiljada, a neusaglašeno je RSD 890 hiljada.

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od domaćih i inostranih kupaca koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki.

<i>Kupci koji nisu odgovorili na poslate izvode otvorenih stavki</i>	<i>u 000 dinara</i>
<i>Domaći Kupci</i>	
Termoelektro encl ad	835
Monterra	4.682
JP Elektroprivreda Srbije	1.558
Kolubara Metal	1.541
Svega	8.616
<i>Inostrani kupci</i>	
Svega	-
UKUPNO	8.616

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od domaćih i inostranih kupaca koji su osporili iznos iz poslanih Izvoda otvorenih stavki.

<i>Kupci koji su osporili iznos iz poslanih izvoda otvorenih stavki</i>	<i>u 000 dinara</i>
<i>Domaći Kupci</i>	
Instalaciones Inabensa	5.740
ATB FOD doo	188

Energoprojekt Oprema a.d.

Mikom doo	143
EP Visokogradnja	2.681
Svega	8.752
<i>Inostrani kupci</i>	
Energogigerija	779
Julius Berger	111
Svega	890
UKUPNO	9.642

I pored osporavanja iznosa od strane kupaca, Društvo nije u svojim poslovnim knjigama umanjilo vrednost potraživanja, jer je stav stručnih službi da su iskazani iznosi potraživanja realni.

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim dobavljačima sa stanjem sa stanjem na dan 31.12.2012. godine. Obaveze prema dobavljačima uključuju pored obaveza prema dobavljačima i garantne depozite iskazane na poziciji Ostale dugoročne obaveze. (Napomena 10.15)

Od ukupno 166 *domaćih dobavljača*, koji na dan 31.12.2012. godine imaju saldo RSD 482.155 hiljada, poslato je IOS-a u iznosu od RSD 474.897 hiljada, od čega je usaglašeno RSD 435.760 hiljada, a neusaglašeno je RSD 923 hiljada. Domaći dobavljači koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki iznose RSD 38.214 hiljada. Izvodi otvorenih stavki koji nisu slati domaćim dobavljačima iznose RSD 7.258 RSD hiljada.

Od ukupno 28 *inostranih dobavljača* koji na dan 31.12.2012. godine imaju saldo RSD 724.858 hiljada, poslato je IOS-a u iznosu od RSD 390.011 hiljada, od čega je usaglašeno RSD 359.150 hiljada, a neusaglašeno je RSD 3 hiljade. Ino dobavljači koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki iznose RSD 30.864 hiljada. Izvodi otvorenih stavki nisu slati u iznosu RSD 334.847 hiljada.

Struktura najznačajnijih osporenih iznosa je prikazana u narednoj tabeli.

<i>Dobavljači koji su poslali Izvod otvorenih stavki</i>	<i>Osporen iznos u 000 dinara</i>
Domaći dobavljači	
<i>Izvod otvorenih stavki poslat 31.12.2012. godine</i>	
Jug doo Požarevac	390

Energoprojekt Oprema a.d.

Grampex	(37)
Magrem export import	(2)
EP Visokogradnja	576
EP Garant	(4)
Svega	923
<i>Inostrani dobavljači</i>	
<i>Izvod otvorenih stavki poslat 31.12.2012. godine</i>	
SES Slovačka	(3)
Svega	(3)
UKUPNO	920

Najveći inodobavljači kojima nije poslat IOS odnosi se na inodobaljača Al Wagen, Irak kojem nije moguće poslati IOS i iznosi RSD 262.655 hiljada, dok se Elwo fabrika elektro filtera, Poljska nalazi u stečaju i iznosi RSD 65.693 hiljada. Ino dobavljač koji nije odgovorio na poslat IOS je Therm Service, Nemačka i iznosi RSD 30.863 hiljada.

10.21. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansne pasive. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri	-	-
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači		
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo		
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari		
Primljene garancije		
Svega		
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		

Energoprojekt Oprema a.d.

Date garancije - dinarski deo	88.429	159.566
Date garancije - devizni deo	1.935.918	1.940.567
Data jemstva --	321.174	
Data jemstva -- Fond za razvoj RS	326.269	325.231
Svega	2.671.791	2.425.364
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva	2.536	2.409
Svega	2.536	2.409
UKUPNO	2.674.327	2.423.773

Pregled datih garancija po bankama:

	<i>u 000 dinara</i>
<i>Dinarske garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	27.788
Raiffeisen bank (Inabensa)	59.641
Svega	88.429
<i>Devizne garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	19.561
Raiffeisen bank (JKP Beogradske elektrane)	77.920
Euro bank EFG ad (Julius Berger)	214.382
Societe Generale bank (International Project Services)	265.685
Unicredit bank ad (ino isporučioći)	638.119
Findomestic banka (SNC Lavalin Inc)	720.252
Svega	1.935.919
Stanje na dan 31. decembra	2.024.348

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

Neprimenljivo

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje

Energoprojekt Oprema a.d.

aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta zavisnih društva, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi		
EP Holding	64.483	
EP Visokogradnja	4.221	1.825
EP Energodata	1.125	-
EP Industrija	687	-
EP Niskogradnja	345	-
EP Garant	490	488
EP Entel	548	201
EP Hidroinženjering	345	-
Svega	72.244	2.514
Rashodi		
EP Holding	89.391	
EP Niskogradnja	12	71
EP Visokogradnja	890.151	103.484
EP Energodata	8.936	6.368
EP Entel	195.430	67.814
EP Industrija	47.221	18.688
EP Garant	14.794	16.415
Svega	1.245.935	212.840

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Potraživanja i dati avansi		
EP Holding	35.779	
EP Niskogradnja	140	140
EP Visokogradnja	147.310	188.861
EP Industrija	1.520	242
EP Energodata	487	-
EP Entel	-	30.858
Svega	185.236	220.101

<i>Obaveze i primljeni avansi</i>		
EP Holding	108.075	
EP Niskogradnja	777	783
EP Visokogradnja	199.235	127.629
EP Industrija	2.438	22.052
EP Energodata	306	1.026
EP Garant	424	4.473
EP Entel	132	170
Svega	311.387	156.133

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova. Potencijalna obaveza po osnovu sudskih sporova se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2012. godine, su uključene: vrednosti zateznih kamata i drugih troškova (na primer, procenjeni sudski troškovi) koji mogu nastati u slučaju sudskih odluka koje ne bi bile u korist Društva (ako iskazana vrednost obuhvata samo glavnicu spora, to je potrebno obelodaniti).

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	7		7
Pravno lice	3		3
UKUPNO	10		10
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice			14.300,33
Pravno lice			107.955,78
UKUPNO			122.256,11
			2.250.188,60 USD

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
Marinković Staniša	Naknada štete	304,10
Stojanović Čedomir	Naknada štete	261,00
Ristić Čedomir	Naknada štete	63,37
Stanojević Milorad	Naknada štete	121,75
Mihajlović Branka	Naknada štete	306,68
Ilić Milan/Nenad Babić	Naknada štete	12.500,00
Tekić Siniša	Radni spor-isplata zarade	743,43
Zastava Automobili	Ispunjenje ugovora	15.955,78
GP Rad u stečaju	Dug, Irak	2.250.188,60 USD
Vodovod Leskovac	Raskid ugovora	92.000,00
UKUPNO		122.256,11 2.250.188,60 USD

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana.

Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjenjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

Energoprojekt Oprema a.d.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Pravno lice	8		8
Fizičko lice	1		1
UKUPNO	9		9
<i>u 000 dinara</i>			
Pravno lice			464.947,75 1.815.520,48 Eur
Fizičko lice			64,60
UKUPNO			465.012,35 1.815.520,48 Eur

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Klinički centar Srbije /Republika Srbija-Ministrastvo zdravlja	Naknada štete na ime troškova zbog produženja radova	1.559.976,35 Eur
Klinički centar Srbije	Naplata po overcnim situacijama	255.544,13 Eur
Vodovod Leskovac	Protivtužba, naknada štete	150.000
LIMES (Beogradska arena)	Naknada štete	4.818,71
DGP „Zlatibor“	Isplata radova	42.000,00
Graditelj Leskovac u stečaju	Radovi po ugovoru	71.129,04
GP Rad – u stečaju	Dug po osnovu ugovora	77.000,00
Opština Medveđa	Povraćaj datog	120.000,00
Nemanja Ivović	Sticanje bez osnova	64,60
UKUPNO		465.012,35 1.815.520,48 eur

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo bitnih događanja koji bi uticali na validnost finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
28.02.2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10.

11000 Belgrade

Republic of Serbia

Tel: +381 11 3281 399

Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica. BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the International BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

II. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

1. Opšti podaci
2. Podaci o upravi Društva
3. Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine Društva
4. Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva i glavnih razika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo
5. Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon protoka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen
6. Značajniji poslovi sa povezanim licima
7. Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja
8. Podaci o stečenim sopstvenim akcijama
9. Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

II.1. Opšti podaci

1. Poslovno ime Energoprojekt Oprema otvoreno AD
Sedište i adresa Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
Matični broj 7073186
PIB 100001492
2. Web site i www.energoprojekt-oprema.com
e-mail adresa ep-oprema@ep-oprema.rs
3. Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata 8041/2005 od.18.04.2005.
4. Delatnost (šifra i opis) 4399 - Ostali nepomenuti specifični građevinski radovi
5. Broj zaposlenih 222
6. Broj akcionara na dan 31.12.2012. godine 242
7. Deset najvećih akcionara na dan 31.12.2012. godine

Poslovno ime	Broj akcija	% emitovanih akcija
Energoprojekt Holding ad, Beograd	238.601	67.87307 %
Serbanović Jovan	8.452	2.40428 %
Milovanović Vladimir	7.321	2.08255 %
Aleksić Predrag	7.555	2.14912 %
Vasiljević Zoran	6.146	1.74831 %
Jerotić Dejan	5.405	1.53752 %
Tekić Sinsa	5.563	1.58247 %
Čeleketić Branko	5.136	1.46100 %
Tomašević Vladimir	3.754	1.06787 %
Tomašević Nebojša	3.753	1.06759 %

8. Vrednost osnovnog kapitala u 000 din na dan 31.12.2012. godine

144.131

9. Podaci o akcijama na dan 31.12.2012. godine

Broj izdatih akcija (obične)	351.540
ISIN broj	RSEPOPE48678
CFI kod	ESVUFR

Poslovno ime, sedište i poslovna adresa revizorske kuće koja je revidirala poslednji finansijski izveštaj	BDO d.o.o., Beograd Knez Mihailova 10
Poslovno ime organizovanog tržišta na koje su uključene akcije	Beograska berza, Beograd Omladinskih brigada 1

II.2. Podaci o upravi Društva

Ime i prezime	Funkcija
Zarko Zečević	Predsednik Odbora direktora
Pavle Tomašević	Član Odbora direktora
Zoran Jovanović	Član Odbora direktora
Branislav Jerotić	Član Odbora direktora
Gaša Knežević	Član Odbora direktora

II.3. Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine društva detaljno su prikazani i objašnjeni u okviru "Napomena uz finansijske izveštaje za 2012. godinu Energoprojekt Oprema a.d." U nastavku su prikazani neki od relevantnih parametara poslovanja, koji su značajni za razumevanje navedene materije.

Strukturu ukupnog ostvarenog rezultata poslovanja društva u 2012. godini bila je sledeća:

Struktura bruto rezultata	u.000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	7.671.619	2.805.205
Poslovni rashodi	(7.556.159)	(2.728.354)
Poslovni rezultat	115.460	76.851
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	222.856	84.582
Finansijski rashodi	(141.349)	(66.937)
Finansijski rezultat	81.507	17.646
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	19.810	46.370
Ostali rashodi	(11.983)	(7.573)
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	7.827	38.797
<i>Efekte poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	-	-
Rashod	-	-
Neto efekat	-	-
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	7.914.285	2.936.157
UKUPNI RASHODI	(7.709.491)	(2.802.864)
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	204.794	133.293

Neto dobitak po akciji

Pokazatelj	2012.	2011.
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	181.507	120.787
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	516	344

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

- gotovinski rasio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

Pokazatelji likvidnosti	Zadovoljavajući opšti standardi	2012.	2011.
Opšti rasio likvidnosti	2 : 1	1.30:1	1.18:1
Rigorozni rasio likvidnosti	1 : 1	1.04:1	0.72:1
Gotovinski rasio likvidnosti		0.27:1	0.13:1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	553.902	392.218

Rezultati racio analize pokazuju da Društvo tokom 2012. godine ima sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Dodatno, pokazatelji likvidnosti su povoljniji za 2012. godinu u odnosu na prethodnu godinu. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da nema indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.

Najbolji reprezent rentabilnosti je stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Neto dobitak/gubitak	181.507	120.787
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	677.345	595.729
Kapital na kraju godine	742.813	677.345
Svega	710.079	636.537
Stopa prinosa na sopstveni kapital	25.56%	18.98%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2012. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, kao i da komparativnom analizom tekuće i prethodne godine može se uočiti da stopa rentabilnosti pokazuje rast.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i

- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze	2.074.258	2.180.011
Ukupna sredstva	2.817.071	2.857.356
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.74:1	0.76:1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	742.813	677.345
Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze	233.997	22.588
Svega	976.810	699.933
Ukupna sredstva	2.817.071	2.857.356
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.35:1	0.24:1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	2.048.410	2.157.423
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	512.759	280.688
Svega	1.535.651	1.876.735
Kapital	742.813	677.345
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0.48	0.36

II.4. Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavni rizici i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo

Očekivani razvoj društva u narednom periodu realizovaće se u skladu sa usvojenim strateškim dokumentima društva: "Srednjoročni (četvorogodišnji) program poslovne politike Energoprojekt Oprema a.d. za period od 2011. do 2015. godine" (usvojen na XX godišnjoj sednici Skupštine Energoprojekt Oprema a.d. održane 24.06.2011. godine).

Najznačajnije pretnje i opasnosti kojima je Društvo izloženo su: Produžavanje i produbljivanje globalne ekonomske krize i krize u evro zoni; Konkurencija stranih kompanija iz mnogoljudnih zemalja sa jeftinom radnom snagom; Konkurencija stranih firmi kojima su dostupnija jeftinija finansijska sredstva; Institucionalne promene na domaćem i odabranim stranim tržištima; Zavisnost poslovanja od političke stabilnosti tržišta na kojima Energoprojekt Oprema a.d. realizuje projekte i sl.

II.5. Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon protoka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen

Od dana bilansa do dana objavljivanja predmetnog izveštaja nije bilo bitnijih poslovnih događaja koji bi uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

Relevantne poslovne vesti o bitnim događajima redovno se objavljuju na web sajtu Energoprojekt Oprema a.d. (<http://www.energoprojekt-oprema.com>).

II.6. Značajni poslovi sa povezanim licima

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta zavisnih društva, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi		
EP Holding	64.483	
EP Visokogradnja	4.221	1.825
EP Energodata	1.125	-
EP Industrija	687	-
EP Niskogradnja	345	-
EP Garant	490	488
EP Entel	548	201
EP Hidroinženjering	345	-
Svega	72.244	2.514
Rashodi		
EP Holding	89.391	
EP Niskogradnja	12	71
EP Visokogradnja	890.151	103.484
EP Energodata	8.936	6.368
EP Entel	195.430	67.814

EP Industrija	47.221	18.688
EP Garant	14.794	16.415
Svega	1.245.935	212.840

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja i dati avansi</i>		
EP Holding	35.779	
EP Niskogradnja	140	140
EP Visokogradnja	147.310	188.861
EP Industrija	1.520	242
EP Energodata	487	-
EP Entel	-	30.858
Svega	185.236	220.101
<i>Obaveze i primljeni avansi</i>		
EP Holding	108.075	
EP Niskogradnja	777	783
EP Visokogradnja	199.235	127.629
EP Industrija	2.438	22.052
EP Energodata	306	1.026
EP Garant	424	4.473
EP Entel	132	170
Svega	311.387	156.133

II.7. Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja

Saglasno usvojenim strateškim opredeljenjima, tokom srednjoročnog perioda će se odabrati i implementirati adekvatan poslovni sistem, primeren aktuelnom obimu i planiranom rastu obima poslovanja, koji će osim upravljanja finansijskom funkcijom omogućiti upravljanje kadrovskim resursima, imovinom i osnovnim sredstvima za rad. Izbor, obuka kadrova i implementacija odgovarajućeg informacionog sistema okončaće se do isteka srednjoročnog perioda.

II.8. Podaci o stečenim sopstvenim akcijama

Društvo ne poseduje sopstvene akcije. Društvo nije sticalo sopstvene akcije od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja.

II.9. Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Energoprojekt Oprema a.d. primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja Društva, koji je usvojen na sednici Upravnog odbora Energoprojekt Oprema a.d. dana 01.02.2012. godine. Kodeks je javno dostupan na internet stranici Društva.

Kodeksom korporativnog upravljanja Društva uspostavljaju se principi korporativne prakse i organizacione kulture u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja Društva, a naročito u vezi sa pravima akcionara, okvirima i načinom delovanja nosilaca korporativnog upravljanja, javnošću i transparentnošću poslovanja Društva.

Osnovni cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da omoguće ravnotežu uticaja njegovih nosilaca konzistentnost sistema kontrole i jačanje poverenja akcionara i investitora u Društvo, sve u cilju dugoročnog poslovnog razvoja Društva.

Organi Društva ulažu napore da principi ustanovljeni Kodeksom, kad za tim postoji potreba budu detaljnije razrađeni u okvirima drugih opštih akata Društva.

U samoj primeni, ne postoje bitna odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja.

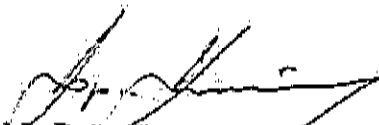
III. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

Prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

*Lice odgovorno za sastavljanje
godišnjeg izveštaja:*

Energoprojekt Oprema a.d.

Pomoćnik direktora za
finansije i računovodstvo

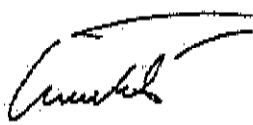

Mr. Dušan Đapić, dipl.ecc.

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Oprema a.d.

Direktor

Pavle Tomašević, dipl.ing.

IV. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Napomena *:

Finansijski izveštaj Energoprojekt Oprema a.d. za 2012. godinu je odobren i prihvaćen 26.02.2013. godine na sednici Odbora direktora Društva i blagovremeno dostavljen Agenciji za privredne registre 28.02.2013. godine. Godišnji izveštaj društva u momentu objavljivanja još uvek nije usvojen od strane nadležnog organa Društva (Skupštine akcionara). Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja.

V. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA

Napomena *:

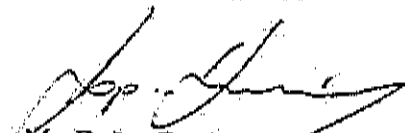
Odluka o raspodeli dobiti Društva za 2012. godinu doneće se na redovnoj godišnjoj Skupštini Društva. Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o raspodeli dobiti Društva.

Društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, regulisanom tržištu, odnosno MTP, dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

*Lice odgovorno za sastavljanje
godišnjeg izveštaja:*

Energoprojekt Oprema a.d.
Pomoćnik direktora za
finansije i računovodstvo

Mr. Dušan Đapić, dipl.pec.

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Oprema a.d.
Direktor

Pavle Tomašević, dipl.ing

Beograd, April 2013. godine